

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Kogukonnahariduse ja huvitegevuse õppekava

Loov-praktiline lõputöö

PIIBLILUGEMISE NOORTELAAGRI KORRALDAMINE NING
ARENDUSTEGEVUSED AASTATEL 2021–2022

Kirsika Kungur

Juhendaja: Külli Salumäe,

TÜ VKA huvihariduse õpetaja
kaitsmisele lubatud.....
(juhendaja allkiri)

Viljandi 2022

RESÜMEE

„Piiblilugemise noortelaagri korraldamine ning arendustegevused aastatel 2021–2022“. Avatud Piibli Ühing on korraldanud Piiblilugemise laagreid, sealhulgas noortelaagreid, alates 2003. aastast. 2021. aasta Piiblilugemise noortelaagrit juhtides kogesin, et laagril puudub ülevaatlik ja kokkuvõtlik dokument, mis koondaks kokku laagri korraldamist toetavaid materjalid. Käesoleva töö eesmärgiks oli üles tähendada Piiblilugemise noortelaagri tiimi struktuurimudel ja tiimiliikmete põhirollid ning luua Piiblilugemise noortelaagri kvaliteedi hindamismudel. Laagri struktuuri ja läbiviijate rollide selgus aitab kaasa laagri olemasoleva kvaliteedi tagamisele nii aastal 2022 kui ka edaspidi. See omakorda toetab kvaliteetse, inspireeriva ning motiveeriva laagrikogemuse pakkumist noortele. Töö esimeses osas on tutvustatud Piiblilugemise noortelaagrite korraldust. Teine osa käsitleb Piiblilugemise noortelaagri struktuuri, meeskonnaliikmete rolle ning laagrikorralduse tugevusi ja arenguvajadusi. Kolmandas osas on välja toodud 2021. aasta põhjal koostatud Piiblilugemise noortelaagri kvaliteedi hindamismudel, 2022. aasta laagrijuhtide tööülesanded ning laagri päevakavad.

Võtmesõnad: kristlik noorsootöö, laager, noorsootöö kvaliteedi hindamine, meeskonnatöö

ABSTRACT

“The Organizing and Development Activities of the 2021 and 2022 Bible Reading Youth Camps”. Scripture Union Estonia has organized Bible Reading Camps (which also includes youth camps) since 2003. While running the 2021 Bible Reading Youth Camp, I noted the lack of a concise document which would contain the necessary materials for organizing a camp. The main aim of this written work was to create a possible structure model for the team members, key roles of the team members and a quality assessment model for the Bible Reading Youth Camp. Understanding the structure of the camp and having a clear understanding of the roles helps to maintain the quality of the youth camps in 2022 and onwards. That in turn supports the provision of a quality, inspiring and motivating camping experience for young people. The first part of the written work introduces the organization of Bible Reading Youth Camps. The second part deals with the structure of the Bible Reading Youth Camp, the roles of the team members, and the strengths and development needs of the camp’s organization. The third part presents the quality assessment model based on the 2021 Bible Reading Youth Camp, the tasks of the camp leaders in 2022 and the camp agendas.

Keywords: Christian youth work, camp, quality assessment of youth work, teamwork

SISUKORD

SISSEJUHATUS	6
1. TEOREETILINE TAUST.....	8
1.1. Töös kasutatavad mõisted	8
1.2. Avatud Piibli Ühingust.....	9
1.3. Piiblit lugemise laagrid	10
1.3.2. Meeskonnatöö PLL noortelaagrites	13
1.4. Kristlik noorsootöö	14
1.5. Noorsootöö kvaliteedi hindamine	15
1.5.1. Noorsootöö kvaliteedi hindamismudel.....	16
2. PLL NOORTELAAGER 2021.....	18
2.1. Tagasisivaade 2021. aasta laagris toimunule.....	18
2.1.2. Meeskonnaliikmete rollid	20
2.2. Korraldusprotsess ning programm aastal 2021	22
2.3. 2021. aasta tegevuste analüüs ja järeldused	30
3. PIIBLILUGEMISE NOORTELAAGER 2022 ETTEVALMISTUS NING ARENJUSTE GEVUSED	35
3.1. PLL noortelaageri kvaliteedi hindamismudel	35
3.2. PLL noortelaager 2022 laagripäevakava.....	38
3.3. Esialgsete arendustegevuste analüüs.....	40
3.4. Refleksioon	41
KOKKUVÕTE	43
KASUTATUD ALLIKAD	45
LISAD.....	49
Lisa 1. PLL seminaride teemad	49
Lisa 2. Lõputöö autori vaade PLL noortelaagri juhtide ülesannetest 2021	50
Lisa 3. APÜ turvaprotokolli lepingu ülevaade	52
Lisa 5. Laagritiimi logistika.....	60
Lisa 6. Laagri eelse kirja sisu meeskonnale.....	61

Lisa 7. Lapsevanemate infokirja sisu.....	62
Lisa 8. Laagriliste logistika.....	63
Lisa 9. Esimene NL meeskonna koosoleku kava märkmed	64
Lisa 10. Kaasjuhi (juht 2) tagasiside minu juhirollile.....	65
Lisa 11. Kaasjuhi (juht 3) tagasiside minu juhirollile.....	66
Lisa 14. Laagri avamise kava	67
Lisa 15. Esimese päeva õhtuprogrammi kava	68
Lisa 16. PLL noortelaager 2021 kvaliteedihindamise mudel	70

SISSEJUHATUS

Kristlikku noorsootööd on läbi ajaloo viljelenud nii kogudused, ühingud, vabaühendused kui organisatsioonid. Näiteks 1844. aastal Suurbritannias asutatud ning seejärel 1931. aastal Eestis loodud Kristlikkude Noorte Naiste Ühing oli suunatud noortes positiivsete omaduste kasvatamisele nagu omaalgatus, iseseisev mõtlemine, otsustusvõime, tahtejõud, õiglus, ausus, ligimesearmastus ja palju muud (Taru, Pilve, Kaasik, 2015, lk 73). Käesoleval ajal kuulub kristlikust noorsootööst noorsootöö maastikul pigem vähe enamusel ühiskonnast nägemus, et see piirdub vaid koguduse keskel tegutsevate noorte vaimulikuks kasvuks tingimuste loomisega (Tingas, 2015). Samas on usk ning elav suhe Jumalaga üks peamisi väärtusi kristlikus noorsootöös, mida ükski teine noorsootöö liik pakkuda ei suuda.

Alates 2003. aastast on Avatud Piibli Ühing (edaspidi ka APÜ) korraldanud koostöös erinevate kogudustega Piiblit lugemise laagreid (edaspidi PLL) lastele, noortele ning täiskasvanutele. APÜ (rahvusvaheliselt tuntud kui *Scripture Union International*) on ülemaailmne organisatsioon, mis sai alguse 1867. aastal Inglismaal, Eestis tegutseb alates aastast 1992. (Mis on APÜ?, s.a.)

2017. aastal olin esmakordselt PLL lastelaagri tiimiliige, aastatel 2019 ja 2020 noortelaagri tiimiliige ning 2021. aastal esimest korda noortelaagri juht. Noortelaagrit juhtisin koos kahe noormehega, kellest üks oli ka varasema laagrijuhtimise kogemusega. 2021. aasta PLL noortelaagri tiimis oli 43 liiget ning laagris tuli Eesti erinevatest piirkondadest kokku 90 noorukit.

EELK Põltsamaa Niguliste koguduse õpetaja Markus Haamer on öelnud, et koguduse noorsootöö ja vabatahtlik tegevus on omavahel tihedalt seotud (Lukas, 2010). PLL meeskonna moodustavad erinevatest kogudustest kokku tulnud vabatahtlikud.

Loovpraktilise lõputöö teema valiku tingis vajadus ja isiklik huvi analüüsida nii PLL 2021. aasta noortelaagri ettevalmistus- ja läbiviimisprotsessi kui ka juhtimiskogemust, mille põhjal teha muudatusi 2022. aasta juulikuus toimuva viiepäevase noortelaagri korralduses.

Töö eesmärgiks on kirjeldada PLL noortelaagri struktuur ja tiimiliikmete rollid ning luua PLL noortelaagri kvaliteedi hindamismudel. Laagri struktuuri mõistmine ja rollide selgus aitab ka tiimi uuel põlvkonnal uutel tiimiliikmetel põhitiimiga hõlpsamalt ühineda. Omakorda aitab struktuurile tuginemine säilitada laagri kvaliteedi nii aastal 2022 kui ka edaspidi ning toetab noortele kvaliteetse, inspireeriva ning motiveeriva laagrikogemuse pakkumist.

Eesmärgi saavutamiseks olen seadnud järgnevad ülesanded:

1. Süstematiseerida 2021. aastal toimunud noortelaagri tegevust kajastavad materjalid.
2. Anda ülevaade 2021. aasta noortelaagri struktuurist, tiimiliikmete rollidest ning korraldusest.
3. Luua PLL noortelaagri kvaliteedi hindamismudel 2021. aasta laagri kogemust arvestades.
4. Kavandada laagrijuhitide tegevusplaan ja 2022. aasta noortelaagri päevakava 2021. aasta kogemusi arvestades.

Käesolev lõputöö koosneb kolmest osast. Esimene osa annab ülevaate Avatud Piibli Ühingu ajaloost ning tutvustab Piibilugemise laagreid. Samuti avab töö kristliku noorsootöö rolli ühiskonnas, annab kirjelduse meeskonnatööst ning käsitleb vabatahtlikku tegevust laagri osana. Teine osa annab ülevaate 2021. aasta PLL noortelaagri tiimi rollidest, päevakavadest ning analüüsib laagri ja selle eel läbiviidud tegevusi. Kolmas osa annab ülevaate 2022. aasta Piibilugemise noortelaagri ettevalmistustegevustest ning tutvustab 2022. aasta PLL noortelaagri hindamiseks koostatud kvaliteedi hindamismudelit.

1. TEOREETILINE TAUST

1.1. Töös kasutatavad mõisted

Piiblilugemise laagrid: Avatud Piibli Ühingu poolt koostöös erinevate koguduste liikmetega korraldatud laste, noorte ning täiskasvanute laagrid. Lühendina tuntakse Piiblilugemise laagreid nime all PLL – oma töös kasutan peamiselt lühendit.

Vabatahtlik tegevus: vabast tahtest oma aja, energia või oskuste pakkumine ilma rahalise või materiaalse tasuta, sealjuures tegutsetakse enamasti avalikes huvides ning laiema ühiskonna hüvanguks (Rammo, Seppel, 2013, lk 4).

Noorsootöö: tingimuste loomine noore isiksuse mitmekülgsaks arenguks, mis võimaldab noortel vaba tahte alusel perekonna-, tasemeharidus- ja tööväliselt tegutseda. (Noorsootöö seadus 2020, § 4.1)

Kristlik noorsootöö/ noortetöö: kogudustes ja kirikutes korraldatav noorsootöö, mis muuhulgas hõlmab endas ka noore vaimulikku kasvu. (Eesti EKB Koguduste Liidu., 2011)

Kvaliteedi juhtimine: tervikprotsess, mille eesmärk on järjepideva tegevusega tagada ja parandada kvaliteeti. See on pidev tegevus, mis koosneb kvaliteedi hindamise läbiviimisest, tegevuskava koostamisest kvaliteedi tõstmiseks, parendustegevuse elluviimisest ning nende tulemuste hindamisest. (Kvaliteedijuhtimine noorsootöös, 2019, lk 1)

Noorsootöö kvaliteedi hindamine: selle kaudu selgitatakse, kas ning mil määral on tegevus või teenus kvaliteetne ning mis on puudujäägid tegevuse kvaliteedis, samuti on see parendustegevuste elluviimise sisendiks (samas, lk 16).

Meeskonnatöö: ühistegevus, mis hõlmab endas uute väärtuste loomist (Virovere, Alas, Liigand, 2005, lk 112) rollide jagamist ning vastutuse võtmist (Brooks, 2008) ühise eesmärgi täitmiseks (Sõnaveeb, s.a.).

1.2. Avatud Piibli Ühingust

Avatud Piibli Ühing (rahvusvaheliselt tuntud, kui *Scripture Union International*) on “ülemaailmne uskkondade vaheline heategevuslik misjoniliikumine, mis partnerluses koguduste, eraisikute ning muude organisatsioonidega edendab piiblikasutust ja -mõistmist ühiskonnas ning toetab kristlikku eluviisi”. Eestis on *Scripture Union* Avatud Piibli Ühingu nime all tegutsenud alates 1992. aastast. Alates 2003. aastast on üks Eesti Avatud Piibli Ühingu (edaspidi APÜ) tegevusvaldkonnaks Piiblilugemise laagrite korraldamine, mille kaudu toetatakse noortalgatust, kaasatust ja osalust ning koolitatakse kristliku noorsootöö tegijaid. (Mis on APÜ?, s.a.)

APÜ juhindub oma tegevuses Eesti Vabariigi põhiseadusest, mittetulundusühingute seadusest, muudest Eestis kehtivatest õigusaktidest ja APÜ põhikirjast. (APÜ Põhikiri, 2016)

Scripture Unioni töö algus ulatub aastasse 1867, kui Šotimaal misjonäriks õppiv Josiah Spiers mõistis, et kui lastele osatakse edastada evangeelset sõnumit lapsepärasel viisil, siis võivad ka nemad omada isiklikku ja elavat suhet Jeesuse Kristusega. (*Scripture Union*, s.a.) Kord Llandudno rannas Põhja-Walesis olles, kutsus Josiah enese juurde rühma lapsi ja palus neil üheskoos midagi liivale kirjutada. Liivale sai kirjutatud tekst: “Jumal on armastus”. Ajal, mil lapsed teksti mererohu ja teokarpidega kaunistasid, jutustas Josiah neile piiblilugusid. See oli esimene *Scripture Unioni* rannakoosolek. (*Scripture Union*, s.a.)

Esiialgu ainult lastele suunatud töö laienes ka täiskasvanutele ning saavutas rahvusvahelise mõõtme (*Scripture Union*, s.a.). Praegu tegutsevad *Scripture Unioni* allorganisatsioonid ligi 130 riigis. Iga liikumine jagab evangeeliumi oma kultuurile ja hetkeolukorrale sobival viisil. Kohalik teenistus võib hõlmata mitmesuguseid tegevusi alates laagrite või kooli- ja õpilasarühmade korraldamisest kuni piiblilugemise materjalide koostamiseni ning tööni vaeste ja ühiskonnast tõrjutud lastega. *Scripture Union Internationalil* on väike ülemaailmne meeskond, mis toetab *Scripture Unioni* tööd ja seda juhib ülemaailmne liikmeskonna juhatus. (Who we are, s.a.)

APÜ eesmärkidenä on välja toodud: 1) muuta piibel arusaadavaks ja rakendatavaks käesolevas ajas nii lastele, noortele kui peredele 2) õpetada ning julgustada erinevas vanuses inimesi oma

kogukonda ning abivajajaid aitama. Organisatsiooni südameasi on ka oikumeenilise koostöö suurendamine nii lokaalsel kui rahvusvahelisel tasandil. (Mis on APÜ?, s.a.)

1.3. Piiblilugemise laagrid

PLL noortelaagri meeskonnast rääkides kasutan peamiselt mõistet tiim, sest see on meil kasutuses ka omavahel. Käesolevas töös on tiim ja meeskond sünonüümid.

APÜ üks vahenditest oma eesmärkide saavutamisel on igal aastal korraldatavad Piiblilugemise laagrid (PLL). Nende laagrite kaudu loodetakse muuta piiblis sisalduv sõnum elavaks, elumuutvaks ja praktiliseks Jumala kõnetuseks (Visioon, 2022). Püütakse otsida viise, kuidas väljendada lastele (ja noortele) Jumala armastust läbi kõigi tegevuste, sealjuures peetakse oluliseks esitada evangeeliumi sõnumit Jumalast ilma manipulatsiooni ja survestamiseta (Meist, s.a.).

Piiblilugemise laagrite korralduses juhindutakse noorsootöö seadusest ja lastekaitse seadustest.

PLL laagrites osalemist alustatakse tihtipeale juba lastelaagrist, kuhu tullakse vanusevahemikus 7-11. Suur osa lastest liiguvad vanemaks saades edasi noortelaagrisse, kus osalevad noored on vanusevahemikus 12-15. Kristlik võrgustik on Eestis üsna väike, seega info PLL laagritest liigub hästi soovitude näol, kus üks koguduseliige soovib teisele jne.

Piiblilugemise laagrid on oikumeenilised, ehk nii laagrite meeskonnad kui ka laagrites osalejad esindavad erinevaid kristlikke uskkondi (konfessioone). Eestis toimuvatest laagritest võtavad osa nii Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku, Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu, Eesti Metodisti Kiriku ja Eesti Kristliku Nelipühi Kiriku, Vabakoguduste ning Adventkoguduste lapsed ja noored ning ka mittekristliku taustaga noored.

PLL laagrid on toimunud 20 aasta jooksul enamjaolt suvel ning need on olnud erineva suunitluse ja teemaga. Näiteks on tehtud erinevas vormis laagreid (seikluslaager, ratsalaager, rattalaager ning emade ja tütarde laager) ning vanematele noortele ja täiskasvanutele suunatud laagreid nime all Pühenduslaager. Iga-aastaselt on PLL teinud laste- ja noortelaagreid ning tiimilaagreid. Viimase kolme aasta jooksul on igal suvel olnud püsivalt kaks lastelaagrit ning

üks noortelaager. Tavaliselt on üks lastelaager toimunud juuni lõpus, noortelaager juuli keskpaigas ning teine lastelaager augustis.

Igal aastal toimuvad laagrite eel kõigi PLLi laagrite tiimiliikmetele seminarid, mille käigus toimub laagrite sisu planeerimine ning tiimiliikmete koolitamine. Laagrite eel on kolm kahepäevast seminari (märtsis, aprillis ja mais). Neile lisaks toimuvad iga PLL laagri meeskonnal oma laagrit ettevalmistavad koosolekud. Tiimikoosolekuid teeb iga laagri tiim eraldi. Laagri tiimi kokkusaamistel vaadatakse üle päevakava, jagatakse vastutusosalad, vaadatakse üle piiblitundide ja õhtuprogrammide sisu ning piiblitundide rühmajuhid saavad oma paarilisega koos läbiviidavad tunnid ja tegevused läbi arutada.

Nii laste kui noortelaagri PLLi kavasse on läbi aastate kuulunud piiblitunnid, kristlikku perspektiivi tutvustavad kogemusmängud, õhtuprogramm ning mentorlusajad. Tihtipeale valmistavad tiimiliikmed ette õpetliku sisuga rollimängu, teevad eriteemalisi töötube ja korraldavad öömängu. Kuna suurem enamus laagris osalejatest (ca 90%) on kas kristlikest peredest või käinud pühapäeva koolis, siis tegevusi koostades eeldatakse, et noorel on eelnevalt mingisugune teadmine Jumalast ja piiblist. Tavaliselt selgub, kas noorel on varasem kogemus Jumalaga juba esimeses piiblitunnis, kus võetakse aega omavahel tutvumiseks. Sellel ajal saab ka piibligrupijuht esimese ülevaate oma grupist ning nende vajadustest. Juhul, kui grupis on ilmalik noor, siis grupijuht arvestab sellega ning vajadusel kohandab teemat ning keelekasutust ka sellele noorele arusaadavamaks. Vajadusel teavitab grupijuht ka teisi tiimiliikmeid või külalisesinejaid, et nad teaksid esinedes või tegevusi läbi viies olla arvestavamad terminoloogia kasutuses.

PLL laagris osalevatele noortele on välja töötatud mentorlussüsteem, mis on olnud oluliseks PLLi osaks juba algusest peale. Igal laagri noorel on tiimi hulgas mentor, kellega tal on laagri aja sees kolm kohtumist. Mentoraeg on paljude PLL laagris osalenud noorte sõnul nende lemmikaeg. See on tavaliselt umbes 30 minutit ning selle aja kasutuse osas saab noor pakkuda oma ideid, näiteks kas minna jalutama, mängida korvpalli, lugeda koos piiblit või teha mõnda muud meelepärast tegevust. Nende tegevuste jooksul on noorel võimalus rääkida sellest, millest soovib ning hiljem on tal võimalik koos oma mentoriga palvetada. Mentorlusaja sees on ka võimalik mentoril küsida noorelt usuteemalisi küsimusi ning julgustada noort Jumalat iseseisvalt otsima.

PLL laagrites on mentoriteks kõik tiimiliikmed (va. teenindav tiim, KRUU ning laagri koordinaator). Laagrieel on tiimiliikmed allkirjastanud turvaprotokolli, kus on väljatoodud vabatahtlike käitumisjuhised, mis kohanduvad ka mentorile. PLLi mentori ülesanne on julgustada last/ noort tegema järgmist sammu oma vaimulikus kasvamises vaid sel määral kui noor valmis on. Nii PLLi tegevuses üldiselt kui ka mentorlussuhtes kehtib põhimõte, et igasugune manipuleerimine on välistatud ning selle asemel on mentori ülesanne õppida tundma noore maailma.

Kui PLLis osalenud noor soovib saada laagri tiimiliikmeks, siis esmalt on tal 14-15 aastaseks saanuna võimalik astuda lastelaagri ning 16-18 aastasena noortelaagri KRUU liikmeks. KRUU on jüngerlusprogramm noortele, kes soovivad turvalises keskkonnas kasvada laagritöö kaudu Jumala teenimises. Jüngerlusprogramm on programm kristlastele, kes soovivad õppida paremini teisi inimesi armastuses teenima, saades sealjuures juhtnööre ja tuge juhendajatelt ning mentoritelt. Programmi juurde kuuluvad nii praktilised laagri läbiviimist toetavad ülesanded kui ka ühine ajaveetmine ning meeskonnaks kasvamine. KRUU eesmärk on noorte jaoks laagrilise rollist tiimiliikmeks saamine sujuvamaks muuta (KRUU 2022). Programmi eesmärk on see, et noored õpiksid usu toel leidma siirast rõõmu kaasinimeste aitamisest ning saaksid kätte esmase kogemuse laagritiimis kaasa tegemisest. KRUU programm toimub laagrieelsetel seminaridel ning laagri vältel. KRUU on tiimi osa, kuid selle liikmeid eristab ülejäänud tiimist see, et nad pole mentoriks laagri noortele ega vii läbi piiblitunde, samuti ei kannan nad laagris suurema vastutusega rolle. Mentorlussuhte ning teenimiskogemuse läbi on KRUU liige valmis järgmise aasta laagris olema kõiki erinevaid ülesandeid täitev tiimiliige.

1.3.1. Piiblit lugemise laagrid ja vabatahtlik tegevus

Põhjusel, et kristlik noorsootöö põhineb peamiselt vabatahtlikul tegevusel avan järgnevalt mõistet vabatahtlik tegevus ning annan ülevaate vabatahtlikust tegevusest PLL kontekstis.

Eestis on vabatahtlik tegevus pigem kasvutrendis, mida kinnitab vabatahtlikus tegevuses osalemise uuringu (2018) tulemus, kus on välja toodud viimase viie aasta jooksul on Eesti vabatahtlike osakaal kasvanud 31-lt % 49-le. See tähendab numbriliselt, et ühe aasta jooksul panustab vabatahtlikku töösse umbes 477 831 inimest. Samas tuuakse välja, et 40% eesti elanikest puudub kokkupuude vabatahtliku tööga. (Käger *et Al.*, 2018, lk 5)

Vabatahtliku värava kodulehel on eristatud nelja tüüpi vabatahtlikku tegevust. Nendeks on omaalgatuslik vabatahtlik tegevus, organiseeritud vabatahtlik tegevus, ühekordne vabatahtlik tegevus ning regulaarne vabatahtlik tegevus. Nende olemust on kirjeldatud järgmiselt:

- **Omaalgatuslik vabatahtlik tegevus:** põhineb tegutsemisel, mis toimub omal algatusel ning iseseisvalt.
- **Organiseeritud vabatahtlik tegevus:** kui vabatahtlik osaleb mõne organisatsiooni algatatud ja läbiviidud tegevustes.
- **Ühekordne vabatahtlik tegevus:** vabatahtlikuna abistamine konkreetse tegevuse, ürituse või projekti läbiviimisel või reageerides väljakutsele.
- **Regulaarne vabatahtlik tegevus:** järjepidevalt pikema aja jooksul tegutsemine.
(Vabatahtlikule s.a)

Piiblitlugemise laagrid on üles ehitatud organiseeritud vabatahtlikule tegevusele. PLL laagri tiimis on vaid kaks palgal olevat töötajat, kelleks on APÜ tegevjuht ning laagrite koordinaator. Ülejäänud laagrite meeskonnaliikmed on vabatahtlikud ning korraldavad laagreid omal soovil vaba tahte alusel ning nad ei saa oma panuse eest finantsilist toetust.

1.3.2. Meeskonnatöö PLL noortelaagrites

PLL laagrid põhinevad meeskonnatööl. Ühes PLL laagri meeskonnas on kümnekond liiget, kes on sarnaste väärtuste ning tõekspidamistega ning tegutsevad ühise eesmärgi nimel ehk panustavad kõik laagritegevusse, et noored saaksid inspireeritud otsima Jumalat nii piiblit lugedes kui palvetades. Igaühel on oma kogemused ning oskused, millega saavad nad tuua meeskonda lisandväärtust. Samuti on igal liikmel laagris oma rollid ning vastutusosalad, mille eest kannavad nad hoolt.

Meeskonnatöö PLL laagrites on kooskõlas järgmiste autorite teoreetiliste käsitlustega.

Laagri meeskonna toimimine eeldab head meeskonnatööd. Virovere, Alas ja Liigand defineerivad meeskonnatööd kui “vaimset ühistegevust, mille eesmärgiks on mingi ülesande lahendamine või uue väärtuse loomine viisil, mille peale ükski meeskonna liige eraldi poleks tulnud. (2005, lk 112)

Brooks on kirjeldanud efektiivset meeskonda järgmiselt (2008, lk 101):

- meeskonnaliikmetele on nende eesmärgid kindlalt teada;
- meeskonnaliikmetel on olemas vajalikud oskused ja teadmised, et neile antud ülesandeid edukalt täita;
- meeskonnaliikmetest saab moodustada eri tüüpi meeskondi;
- liikmed respektierivad ja usaldavad üksteist nii inimestena kui eesmärgi täitmisse panustavate kaastöötajatena;
- meeskonnas on olemas tasu ja preemiasüsteem.

Brooksi sõnul on mitteformaalse rühma liikmeskond üldiselt liikuvam, paindlikum ja mitmekesisem kui formaalse rühma oma. Brooks toob veel välja, et rühm saab tavapäraselt alguse kogunenud inimkooslusest, millest kujuneb lõplikult struktureeritud ja ühtne meeskond. (2008, lk 108)

Brooks avab oma raamatus ka isereguleeriva ning isejuhtiva meeskonna definitsioone. Ta toob välja, et isejuhtiv meeskond on tööühik, kelle vahel on selgeks määratud tööjaotus ning neil on olemas ka tööjuhised, mida kasutada ülesannete lahendamiseks. Ta täpsustab, et selle puhul peetakse silmas väikest inimrühma, kes vastutab kas kogu tööprotsessi või selle ühe osa eest. Veel toob ta välja, et meeskonnaliikmed plaanivad ning kontrollivad oma tööd ja lahendavad igapäevaseid probleeme. (2008, lk 102)

Isereguleeruva meeskonna töökorralduse osas toob Brooks välja, et see on õppimisele orienteeritud, jagatud omanditundega ning seejuures põhineb usaldusel, iseseisvusel ja paindlikkusel. (2008, lk 103)

1.4. Kristlik noorsootöö

Eesti noortevaldkonna alusdokumentides ei ole mainitud ega defineeritud kristlikku noorsootööd. Sellegipoolest on noorsootöö õpikus välja toodud, et kirikul kui institutsioonil on olnud oluline mõju noorsootöö arengule (Archimedes Euroopa Noored..., 2013, lk 106). Kristlikud väärtused on mõjutanud noorsootöö, noorte vaba aja sisustamise, noorteliikumiste ja noorteühingute arengut üle kogu maailma. Enamuses riikides on tänase noorsootöö eelkäijaks olnud kirikutes ja kogudustes tehtud laste- ja noortetöö. Seda kasvõi meie naaberriigis Soomes, kus noorsootöö sai alguse Noorte Meeste Kristlikust Ühingust ja luterlikust kirikust. (Taru, Pilve, Kaasik, 2015, lk 19) Tingas (2015) on kirjutanud, et koguduses tehtav noorsootöö ei

tähenda ainult noorte vaimuliku kasvu toetamist, vaid ka kõiki muid noorsootöö valdkondi. Sealjuures toob ta välja, et kogudustes toetatakse ka noortealgatust, kaasatust ning osalust, tänu millele noorte oskused arenevad.

Kristlik noorsootöö on Eesti EKB Koguduste Liidu arengukavas 2012-2017 defineeritud tegevusena, mis on suunatud laste, noorte ja nooremas täiseas üksik- ja pereinimeste ettevalmistamisele kristlikuks eluks ja teenimiseks ning uute laste- ja noortejuhtide koolitamisele, mis üheskoos tagavad koguduste jätkusuutlikkuse ja arvulise kasvamise (Teekäija, 2013).

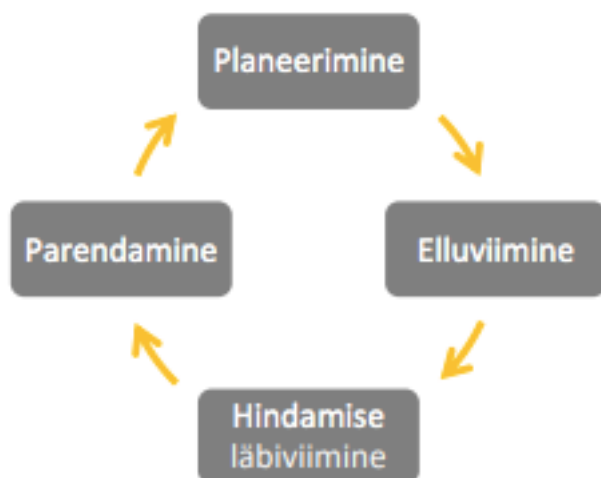
Üks kristlikusse noorsootöösse panustaja ning liidu koguduste noorsootöö võimestaja on varasemalt mainitud Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduse Liidu (EEKBK Liit) allasutus Liidu Noorsootöö Keskus (edaspidi LNK) (Liidu Noorsootöö Keskus, s.a.). LNK tegevuste hulka kuuluvad näiteks meeskondade võimestamine mentorlusprojekti kaudu; kord aastas võrgustikuga kohtumine ürituse SÜTIK (See Üks Tähtis Inspireeriv Kokkusaamine) raames; noorte juhtide koolitamine läbi arenguprogrammi Futuurum ning kord aastas mõne noorsootöö suurürituse, nagu festival Piiblipäevad, juhtimine.

1.5. Noorsootöö kvaliteedi hindamine

Noorsootöö kvaliteedi tagamiseks ning parendamiseks on vaja esmalt kvaliteeti hinnata. Kvaliteedi hindamise jaoks on koostatud Eesti Noorsootöö Keskuse (ENTK), Ernst & Young Baltic AS ning noortevaldkonna partnerite koostöös noorsootöö kvaliteedi hindamismudel, mida on kasutatud 2010. aastast kuni tänini. Hindamismudelit kasutab töövahendina peamiselt kohalik omavalitsus selleks, et kaardistada noorsootöö tugevusi, arendamist vajavaid valdkondi ning saadud tulemuste põhjal planeerida ka edaspidist arengut ja jälgida saavutatud edusamme. (Kvaliteedijuhtimine noorsootöös, 2019, lk 1)

Kvaliteedi parendamine ja tegevuste kvaliteedi hindamine toimuvad kordamööda ehk teisisõnu kvaliteedijuhtimine toimub tsüklina (samas, lk 15). Antud tsüklit käsitleb W. E. Deming pidevas liikumises oleva protsessina (vt joonis 1), mis algab planeerimise faasist, seejärel planeeritava tegevuse elluviimisest, mille järel hinnatakse läbiviidud tegevuse kvaliteeti ning sellest lähtudes viiakse sisse muudatused ehk seda parendatakse. Antud protsessi nimetatakse

Demingi ringiks ehk PDCA (Plan, Do, Check, Act) tsükliks (Kvaliteedijuhtimine noorsootöös, 2019, lk 15).

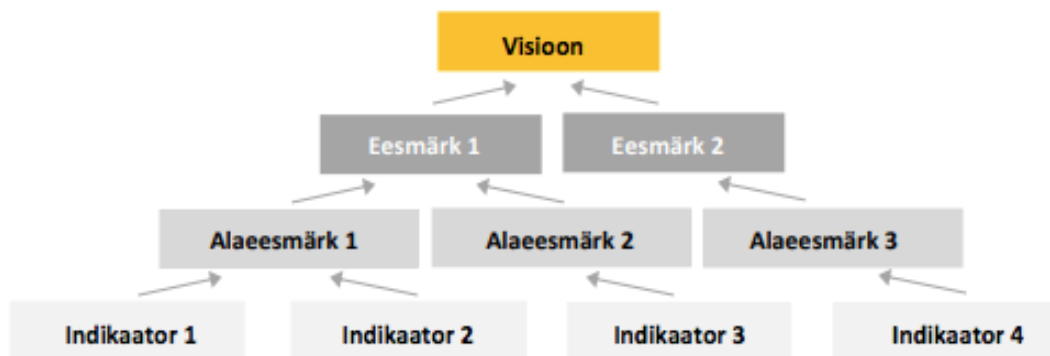

Joonis 1. Kvaliteedijuhtimise protsessi kirjeldus (samas, lk 16)

Kvaliteeti saab hinnata nii enesehindamise (tegijad hindavad ise enda tööd ja selle tulemuslikkust), kui välishindamise (korraldatud sõltumatu väliseksperdi või nende rühma kaudu). Hindamise läbiviimise ehk kvaliteedi hindamise kaudu selgitatakse, kas ja mil määral on tegevus või teenus kvaliteetne. See aitab ka leida puudujäägid tegevuse kvaliteedis ning on ühtlasi ka parendustegevuste elluviimise sisendiks. (samas, lk 16)

1.5.1. Noorsootöö kvaliteedi hindamismudel

Noorsootöö kvaliteedi hindamiseks loodud mudelis määratletakse esmalt noorsootöö visioon, eesmärgid ja alaeesmärgid ning seejärel kirjeldatakse indikaatoreid, mis kinnitavad eesmärkide saavutamist. Antud viisil lähenemine paneb paika kvaliteetse noorsootöö komponendid ja määratleb eesmärkide ning indikaatorite vahelise seose. Seesugune lähenemine aitab luua kõigile osapooltele ühtse arusaama kvaliteetse noorsootöö olemusest. Hindamissüsteemi (vt joonis 2) loojad nendivad, et kuivõrd noorsootöö kvaliteedi hindamine on praeguse olukorra võrdlemine kvaliteetse noorsootöö tunnustega, peame enne noorsootöö kvaliteedi hindamist teadma, millistele kriteeriumitele peab noorsootöö vastama, et seda saaks pidada kvaliteetseks. (Kvaliteedijuhtimine noorsootöös, 2019, lk 19)

Joonis 2. Hindamissüsteemi üldlähenedmine (samas, lk 19)

Noorsootöö hindamisel alustatakse **visioonist**, mis on ettekujutus sellest, mille poole tegevusega püüeldakse (terviklik tulevikukujutus). Visioon on kui väljakutse, mis paneb inimesed pingutama selleks, et oma eesmärgid saavutada. (samas, lk 19)

Eesmärk peab olema seevastu konkreetne ning näitama, missugused muutused peaksid kaugemas tulevikus tegevuste kaudu toimuma. Sealjuures on eesmärk seotud alaeesmärkidega. **Alaeesmärk** näitab, mida soovitakse saavutada mõnda konkreetset meetodit kasutades. (samas, lk 19)

Visiooni ning eesmärkide sõnastamine annab noorsootöötajale ettekujutuse, mida peaks tehtavas noorsootöös saavutama ehk see on kui kontrollnimekiri tingimustest, mis peavad kvaliteetse noorsootöö tegemiseks täidetud olema. (samas, lk 19)

Indikaatorid on mõõdikud, mille abil hinnatakse, kas alaeesmärgid, eesmärgid ning visioon on saavutatud. Nende põhjal on võimalik hinnata noorsootöö praegust olukorda ning kavandada selle parendustegevusi tulevikuks. (samas, lk 19)

Noorsootöö kvaliteedi hindamisel kasutatakse väljund- ja tulemusindikaatoreid. Väljundindikaatoreid kasutatakse selleks, et noorsootöö otsest tulemust mõõta ehk hinnata näiteks teenuste-struktuuride olemasolu ja kvaliteedistandarditele vastavust. Tulemusindikaatorid on mõeldud noorsootöös toimivate lühiajaliste muutuste hindamiseks, näiteks näitavad need noorte rahulolu teenusega või teadlikust. (Kvaliteedijuhtimine noorsootöös, 2019, lk 20)

2. PLL NOORTELAAGER 2021

Käesolevas peatükis annan ülevaate PLL 2021. aasta noortelaagri meeskonna struktuurist, rollidest ning nendega kaasnenud vastutusest ja ülesannetest. Tutvustan ka noortelaagri viie päeva programmi, laagris toimunud tegevusi ja nende eesmärgid ning KRUU tegevust laagriprogrammi ajal. Viimaks analüüsin laagrikogemust ja esitan järeldused.

Piiblit lugemise noortelaager 2021 toimus ajavahemikul 13.07–17.07.2021 Valgamaal Marja talus.

2.1. Tagasisivaade 2021. aasta laagris toimunule

PLL oli rahastatud osalustasude ja sponsorite toel ning laagrit toetas ka *Scripture Union International*. PLL noortelaagris osales 2021. aastal 95-st registreerunust 89 noort.

Laagri ettevalmistamise algatas PLLi koordinaator. Laagrit juhtisid 3 laagrijuhti ning KRUU tegevust laagris juhtis KRUU juht. Mina kuulusin laagrijuhtide hulka. Lisaks minule juhtis laagrit veel kaks noormeest. Algse plaani järgi pidin olema laagri ettevalmistamisel ainult lapsevanematega suhtlejaks, kuid protsessi käigus ilmnis, et mul on kõige tugevamad organisatoorsed oskused. Seetõttu kujunes välja nõnda, et mina tegin suures osas eeltöö, sealhulgas kommunikatsioon, logistika ja rollide määramine. Teised kaks juhti täitsid pigem ülesandeid, mis kaasnesid laagri läbiviimisega. Lisaks enda ülesannetele oli meil ka jagatud ning jooksvalt kujunenud ülesandeid (vt lisa 2).

2021. aastal laagrit juhtides ma jooksvalt palju muutust nõudvaid olukordi üles ei kirjutanud, kuid vahetult pärast laagrit ning enne uue laagri juhtidega planeeritud kohtumist võtsin selleks aja.

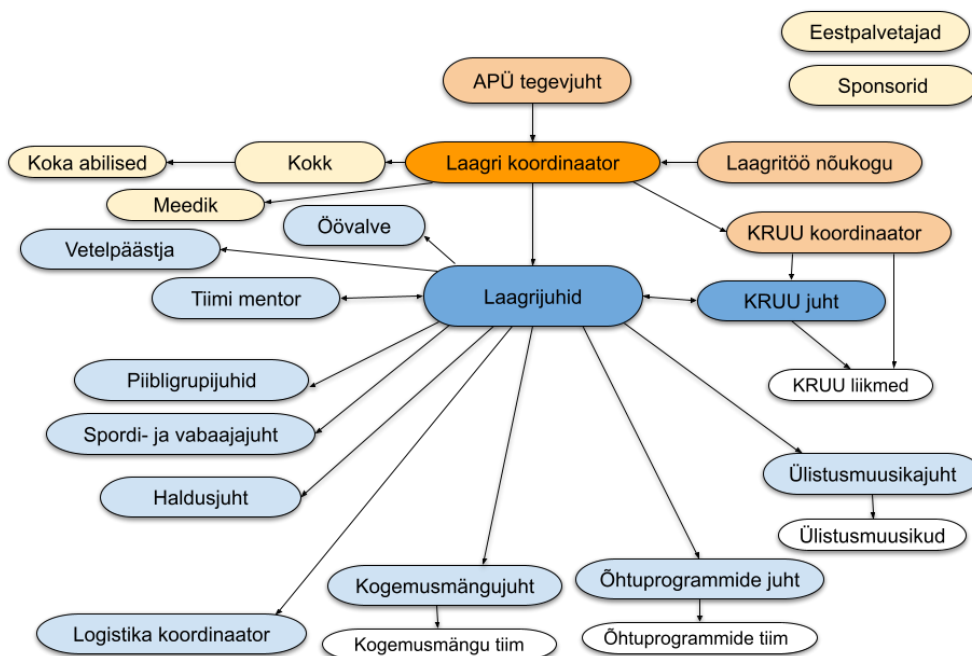
Laagriülesannete vahel oli rühmajuhtidel puhkusaeg peamiselt siis, kui mängujuht viis läbi mängu ning juhid polnud nendesse kaasatud või võeti tunnike, et minna puhkama või palvetama. Juhul, kui võeti tunnike puhkust, siis teavitati sellest oma kaaserühmajuhti, et vajadusel oleks asendaja olemas.

2.1.1. Laagri meeskond 2021. aastal

PLL noortelaagri tiimis oli paljudel mitmeaastane meeskonnas olemise kogemus eelnevatest PLL laagritest, kuid oli ka mitmeid uusi liikmeid. Tiimi hulka kuulusid paljud vabatahtlikud, kellel on noorsootöö kogemus – aidanud kaasa pühapäevakooli ning noorteteenistuste korraldamisel. Oli ka neid, kes on ise nende laagrite kasvandikud ning soovisid tiimiga liituda.

Laagri tiimiliikmeks saab tulla vaid inimene, kes on kristlane; kellel on noortejuhi/noortepastori soovitus ning on läbinud APÜ tegevjuhi ja laagri koordinaatoriga vestluse. Samuti tuleb tiimiliikmel allkirjastada turvaprotokolli (dokument, mis sätestab ohutusnõuded noortega tegelemisel ning mis on kohustuslik tiimiliikmetel teada). Kuigi kvantitatiivselt pole võimalik kellegi usku mõõta, siis selgub vestluse käigus, kuidas inimene usu juurde jõudis ja millal tegi otsuse saada kristlaseks; milline on tema usupraktika ning kuhu kogudusse ta kuulub.

2021. aasta noortelaagri tiimi kuulus 43 liiget, kellest 4 olid teenindav tiim (kokk, kaks koka abilist ning meedik) ning 7 KRUU liiget. Tiimiliikmete rollide tutvustamiseks kirjeldan järgnevalt alloleva joonise abil laagri struktuuri.

Joonis 3. Lõputöö autori koostatud PLL struktuuri joonis.

Koostasin ülevaate PLL noortelaagri tiimi struktuurist (vt joonis 3) tuginedes nii oma kogemusele, kui ka APÜ tegevjuhi ning laagri koordinaatori sisendile. Joonisel on tiimiliikmete seosed laagritegevustega toodud esile erinevate värvidega. Laagrijuhid olen struktuuris märkinud tumesiniselt (laagrijuhid, KRUU juht) ning korraldustiimi liikmete rollid helesinisega (tiimi mentor, piibligrupijuht, spordi- ja vabaajajuht, kogemusmängujuht, õhtuprogrammide juht, ülistusmuusikajuht). Samuti olen märkinud helesinisega rollid nagu haldusjuht, logistika koordinaator, öövalve ning vetelpäästja. Ühel tiimiliikmel tuleb tavaliselt täita erinevaid rolle (nt tiimiliige on korruga piibligrupijuht, ülistumuusik ning kogemusmängu tiimis) ja lähtuvalt rollist koordineerida erinevaid alatiime – märgistatud valge ovaaliga. Alatiimide seas on kogemusmängu tiim, õhtuprogrammide tiim, ülistusmuusikud ning KRUU liikmed.

Eestpalvetajad ja sponsorid on laagritegevusega kaudselt seotud, kuid laagrikorralduses kohapeal ei tegutse. APÜ tegevjuht, laagritöö nõukogu ja KRUU koordinaator panustavad laagritegevusse laagri eel ning oma rollis ja laagri toimumise ajal võivad tegutseda nad nõuandja rollis. Laagri koordinaatori vastutusalad nõuavad pühendumist suuremas jaos laagrieelselt. Laagripaigas on tal pigem toetav roll – kontrollib ning abistab laagrijuhte nende ülesannetes.

Laagri struktuuri pole lisatud öömängujuhti, sest see ei ole püsiv roll läbi aastate. Samuti ei ole tiimi struktuuris välja toodud eraldi mentori rolli, sest seda kannavad kõik tiimiliikmed (va KRUU liikmed). Igal tiimiliikmel oli 1–4 mentornoort, kellega ta mentoriaegadel suhtles.

2.1.2. Meeskonnaliikmete rollid

Järgnevalt annan ülevaate laagri tiimiliikmete ülesannetest enda poolt koostatud organisatsioonimudeli rollidest lähtudes. Kuna laagrit korraldasid ning ka edaspidi korraldavad vabatahtlikud, siis olid laagris tiimiliikmed üksteisele jooksvalt abiks ning toeks.

Kuna tiimis tuli katta palju erinevaid rolle, võis igal liikmel olla mitu rolli. Tiimis oli 6 liiget, kelle rollid olid fikseeritud (teenindav tiim, mentor ja koordinaator) ülejäänud 37 liikme vahel võisid rollid varieeruda.

Järgnevas tabelis toon välja osa PLL noortelaagri tiimiliikmete rollidest, nende vastutusaladest ning ülesannetest (vt tabel 1). Terviklik tabel koos kõikide tiimiliikmete rollidega on leitav lisades (vt lisa 4).

Tabel 1. Lõputöö autori poolt koostatud PLL noortelaagri tiimiliikmete rollide ülevaade		
Tiimiliikme(te) roll	Tiimiliikme(te) vastutusala(d)	Ülesanded
Laagrijuhid	1) Laagritegevuse kavandamine; 2) tiimi kujundamine ja juhtimine; 3) laagritegevuse läbiviimine.	1) Koosolekute kavandamine ja läbiviimine, laagritegevuste planeerimise eestvedamine, laagriprogrammi koostamine; 2) tutvumis- ning meeskonnamängude läbiviimine; 3) vestlemine, meeskonnaliikmete julgustamine ning suunamine; 4) laagritiimi liikmete vahel rollide jagamine; 5) ülesannete täitmise kontrollimine; 6) laagripaiga ettevalmistamise ning kokkupakkimise juhtimine; 7) laagriprogrammi juhtimine. (Täpsem laagrijuhide rollide jaotus vt lisa 2).
Piibligrupijuhid (Rühmajuhid)	1) Ettevalmistavatel seminaridel osalemine; 2) piiblitundide kavandamine; 3) piiblitundide läbiviimine; 4) piiblitundide analüüs.	1) Osalemine seminaridel ning piiblitunnialaste sessioonide kuulamine, seminaridel osalemine; 2) kaasjuhiga piiblitundide ettevalmistamine (tunni osad: mängimine, palvetamine, piiblitlugemine, teksti üle arutlemine, loetu seostamine tänapäevaga ning oma elus rakenduse leidmine); 3) piiblitundide läbiviimine laagris; 4) piiblitunni lõpus noortelt õpitu kohta tagasiside küsimine; 5) kaaserühmajuhiga tunnijärgne refleksioon.

PLL noortelaagri korraldusmeeskonda kuulub veel laagritöö nõukogu, mida eelnevas ega tulevases tabelis välja ei ole toodud põhjusel, et nõukogu kooskäimised toimuvad laagrieel. Laagritöö nõukogu ülesannetes on kooralduslike otsuste vastuvõtmine ja sisuliste otsuste tegemisel kaasärääkimine. Nad kinnitavad näiteks laagriteemad, kirjakohtad, laagrijuhid, laagritoimumisaja, -koha ning osalustasu suuruse.

PLL noortelaagri tiim koosneb vabatahtlikest ning kuigi nad ei saa oma töö eest palka, katab APÜ tiimiliikmete toitlustuse, ööbimise ja transpordiga seotud kulud. Samuti oli võimalik osa saada ka teistest (mittemateriaalsetest) hüvedest nagu uued sõbrad, eneseareng meeskonnaliikmena ning vaimulik areng. Tiimiliikmena kaasnesid ka lisahüved nagu laagrieelsed seminarid, kus uusi teadmisi koguda; laagri lõpus meeskonna ühine laud ning kuu pärast kogu PLL laagrite läbiviimisega seotud meeskonnale mõeldud laager.

Piibligrupijuhte oli igas piibligrupis kaks. Rühmajuhude paari moodustamisel lähtusime põhimõttest, et üks rühmajuhut oleks teisest kogenum, eriti juhul, kui üks juhtidest on selles rollis esmakordselt. Niiviisi tekkis paari vahel omakorda mentori-õpilase suhe – kogenum juhendab vähem kogenum). Võimalusel arvestasime ka isiksuse tüüpidega ehk ei pannud kokku kahte väga vaikset või kahte väga jutukat inimest. Teisisõnu vaatasime, et nad täiendaks teineteist. Jälgisime ka vanust, et ei paneks kõige nooremaid tiimiliikmeid kõige vanematele laagrilistele piibligruppide juhiks. Ainult inglise keelt kõnelevate meeskonnaliikmete puhul määrasime nad juhiks grupele, kus kõik liikmed said keelest aru või vaatasime, et teine grupijuht oleks hea tõlk.

Piiblitundide planeerimine ning läbiviimine oli laagris piibligrupijuhtide vastutusala. Neid oli selleks eelnevalt PLL seminaridel koolitatud. Ettevalmistavatel seminaridel on rühmajuhut saanud teadmisi piiblitekstide teoloogilise tausta, teemade ja kasutamise kohta. Millele lisaks ka teadmisi meeskonnatöö, noorte arengu, probleemide ning nende käsitlemise kohta (vt lisa 1). Tunde valmistati ette iseseisvalt (koos kaasjuhiga) laagri eel ning kohandati laagri ajal lähtuvalt oma piibligrupi eripärast ning vanusegrupist. Piibligruppe oli laagris 14 ning need said moodustatud arvestades, et ühes grupis oleks 5-7 võimalikult ühevanust liiget. Grupiliikmete nimed anti laagrijuhtide poolt piiblitunnijuhtidele teada laagri eelpäeval koos vanemate poolt noorte kohta esitatud andmetega, mille konfidentsiaalsuse eest rühmajuhid vastutasid. Piiblitunde viisid läbi peaaegu kõik tiimiliikmed, välja arvatud üks juhtidest ja haldusjuht.

2.2. Korraldusprotsess ning programm aastal 2021

2021. aasta jaanuaris kutsuti mind PLL noortelaagrit koos kahe noormehega juhtima. Esimesel laagrite nõukogu kohtumisel osalesin juba veebruari alguses. Seal kinnitasime noortelaagrisse registreerimise aja ning hinnad; võtsime aega palvetamiseks; panime paika laagris käsitletavat

piiblikirjakohad ja teemad ning samuti kinnitasime esimese PLL laagrite tiimiliikmetele seminari toimumise asukoha. Märtsi alguses toimus järgmine koosolek, mille peamine eesmärk oli kinnitada sellel kuul toimuva seminari sessioonide teemad ning kõnelejad. See seminar leidis COVID olukorra tõttu aset veebis. Ka aprilli ning mai alguses toimusid meil nõukoguga seminare ettevalmistavad koosolekud, mille järgselt toimusid taaskord mõlemad seminarid veebis.

Mai lõpus alustasime noortelaagri juhtidega meie laagrit ettevalmistavaid koosolekuid, et jagada vastutusi, arutada korralduslikke küsimusi ning planeerida tiimi koosolekuid. PLL noortelaagri tiimi koosolekuid oli laagri eel kolm ning need toimusid hübriidkohtumisena – nii silmast silma kui veebis. Nende koosolekute ajal sõime koos ning õppisime üksteist paremini tundma. Tutvusime laagri programmiga ning tegime seal vajalikke muudatusi, planeerisime suuremaid programmiosasid (õhtuteenistus, kogemusmäng, sportmängud) ning jagasime vastutusvaldkondi (vt koosolekunäidist lisa 9). Järgneval kahel koosolekul võeti arutlusele kõik, mis poolik. Võtsime ka aja, mille sees said piibligrupijuhid teha esmased plaanid piiblitundideks. Lisaks tiimikoosolekutele, toimusid laagri eel vastutusvaldkondade juhtide initsiatiivil erinevate valdkondade, nagu õhtuprogramm ja kogemusmäng, koosolekud.

Mõni nädal enne laagrit oli mul võimalus käia koos APÜ tegevjuhi ning laagri koordinaatoriga laagrikohta üle vaatamas. Leppisime kokku, mis ruumi kasutame tiimi ruumina, kus majas magavad noormehed ja kus neid ning saime ülevaate sealse koosolekuruumi võimalustest (elekter, pingid ja mahutavus) ja vajadustest (tehnik).

Nädal enne laagrit edastas logistika koordinaator igale tiimiliikmele info, kuidas nad saada. Informatsiooni haldamiseks kasutati juba PLLi materjalide arhiivis olemasolevat transpordi planeerimistabelit.

2021. aasta laagri aluseks olid Pauluse kirjad kogudustele, kui ta oli vanglas. Lähtuvalt kirjakohtadest oli noortelaagri igaks päevaks üks keskne teema. Piiblis leitavad kirjakohtadest jaotati viiele päevale. Need kirjakohtadest olid aluseks nii piiblitundidele kui õhtuprogrammidele. Kirjakohtadest toon laagrikavades välja lühenditena Lk (Luuka evangeelium) ning Fl (Pauluse kiri filiplastele).

Laagripäevade programm oli inspireeritud eelnevate aastate PLL noortelaagrite programmidest ning sai kohandatud vastavalt 2021. aasta laagri sisule. Laagrimeeskonna koosolekul lisati olemasolevale öömäng, muudeti kogemusmängu toimumisaega ning eraldati programmi sees aega töötubadeks.

Järgnevalt toon esile laagri eelpäeva kava koos tegevuste lühikirjeldustega (vt tabel 2).

Tabel 2. Lõputöö autori poolt koostatud PLL noortelaagri eelpäeva kava tiimiliikmetele	
Kell	Tegevus, selle lühikirjeldus
15:00	Tiimiliikmete saabumine <i>Tiimiliikmete majutumine.</i>
15:30	Tehnika, toidu ja tarvikute mahalaadimine <i>Tiimitoa ettevalmistus ja tehnika ülespanek.</i>
17:30	Vaba aeg <i>Tiimiliikmete aeg isiklike asjade lahti pakkimiseks.</i>
18:00	Õhtusöök
18:45	Tiimi koosolek <i>Laagrijuht jagab laagriinfot, täpsustatakse meeskonnaliikmete ülesandeid ning Piiblitundide asukohad</i>
19:30	Ülistusbändi proov <i>Ülistusbänd teeb proovi.</i> Vastutusvaldkondade juhid täpsustavad oma tiimidega läbiviidavaid tegevusi <i>Kogemusmängu juht täpsustab oma abilisega mängu; õhtuprogrammide juhid valmistavad ette materjale õhtuprogrammide tegevusteks; töötubade läbiviijad teevad ettevalmistusi oma töötubadeks.</i>
20:30	Tiimipalvekoosolek <i>Kohal on kõik tiimiliikmed; ülistusjuht veab eest kolme ülistuslaulu; palvetatakse</i>
21:30	Vaba aeg

Laagri eelpäeval kogunes tiim laagriplatsile, et ühiselt laagrikoht noorte jaoks üles sättida, koos jooksvalt tekkinud ülesandeid jagada ja laagriks ettevalmistusi teha ning meeskonnana laagri eel rohkem ühtsust luua ja üksteist tundma õppida. Laagritiim ööbis laagri majades. Laagrinoorte turvalisuse tagamiseks ning üldise korra huvides pandi tiimi koosolekul paika neljaks ööks öövalves olivad. Iga öö kohta määrati kaks tiimiliiget (naine ja mees). See tähendas, et naisel tuli ööbida tüdrukute telkide juures olevas tiimitelgis ning mehel poiste telkide juures

olevas tiimitelgis. Selleks, et laagri ajal kujuneks Piiblitundidesse minek sujuvalt, täpsustati koosoleku ajal ka Piiblitundide toimumiskohad laagriplatsil. Iga tiimikoosoleku oluliseks osaks on palve. Kuna kristlastena usutakse, et palvetades võib Jumal palvetajat kõnetada ja suunata, siis on peetud PLLis oluliseks nii laagri ettevalmistuslike koosolekute jooksul, kui kohapeal palveaja võtmist.

Järgnevalt toon tabelis välja näitena esimese laagripäeva kava koos tegevuste lühikirjeldustega (vt tabel 3).

Tabel 3. Lõputöö autori poolt koostatud Esimese laagripäeva kava „Raskus kui võimalus“ (Lk 21: 9-19)	
Kell	Tegevus, selle lühikirjeldus
9:00	Tiimipalvekoosolek <i>Kohal on kõik tiimiliikmed; ülistusjuht veab eest ühte ülistuslaulu; palvetatakse laagripäeva ning noorte eest.</i>
9:30	Hommi söök meeskonnale
10:30	Tiimikoosolek <i>Laagrijuht jagab päeva programmi ning infot.</i> Vastutusvaldkondade juhid teevad oma tiimidega ettevalmistus tegevusi <i>Kogemusmängu juht kaardistab koos ühe abilisega kogemusmängu asukohad; õhtuprogrammide tiim räägib ühe juhiga läbi selle päeva laagriavamise ning teisega õhtuteenistuse programmi, töötoa läbiviijad teevad viimaseid ettevalmistusi; ülistusbänd teeb proovi.</i>
12:00	Piibligrupijuhtide koosolekud <i>Iga Piibligrupijuhtide paar vaatab üle oma Piiblitunnid; grupijuhtide paarid palvetavad omavahel osalejate ning tulevaste tundide eest.</i>
13:00	Meeskonna lõuna
14:00	Tiimi koosolek <i>Laagrijuht jagab päeva infot; määratakse kolm registreerimise eest vastutajat; üks meeskonnaliige paneb laagriplatsile üles noorte päevakava.</i>
15:00	Noorte saabumine Registreerimislaudade valmispanek <i>Tarvis: kolm tiimiliiget registreerimislauda taha ning ülejäänud tiimiliikmeid noori vastu võtma, kaks lauda, kolm tooli, Registreerimislehed, pastakad, sularaha.</i>
15:30	Telkide ülespanek

	<i>Kõik tiimiliikmed aitavad noortel telke üles seada.</i>
16:00	Söömine <i>Laagrinoortele</i>
17:00	Laagri avamine <i>Ülistuslaul; dramatiseering: Paulus tervitab laagrit & valvurid võtavad ta kinni; tervitus laagrijuhtidelt ning laagri info & reeglid.</i>
17:30	Esimene piiblitund: teema „Raskus, kui võimetus“ (Lk 21: 9-19) <i>Piiblitunni gruppide moodustamine; Tunnis läbiviidavad tegevused: õpimäng, palvetamine, kirjakoha lugemine, arutlemine, dramatiseering, refleksioon.</i>
18:30	PAUS
19:00	Õhtusöök
20:00	Õhtuprogramm <i>Kaks mängu, Pauluse videosõnum, videosõnumi arutlemine noortega, kogemuslugu meeskonnaliikmelt.</i>
21:00	Ülistus ja palve <i>Ülistusjuht juhib muusikalist osa, temaga musitseerivad ülistusmuusikud; noortel on võimalik küsida tiimiliikmetelt eestpalvet.</i>
22:00	Õhtutee ja snäkk/ pesemine
23:00	Öörahu <i>Valitud tiimiliikmed suunavad lapsed puhkama ning magavad oma telgiga roteeruvalt öövalves laste magamisalal.</i>
	Tiimikoosolek <i>Laagrijuhi eestvedamisel päeva refleksioon.</i>

Edaspidi toon välja iga päeva puhul kõige olulisemad nüansid ehk erinevate päevade tegevustest ülevaadet andes ei ole kirjeldatud igapäevaselt korduvaid tegevusi rohkem kui ühel korral või on seda tehtud vaid suurema erisuse korral. Põhjusel, et laagrikavad on suures plaanis kattuvad siis, edaspidiselt toon välja päevade olulisemad hetked ning kavasis tabelite kujul välja ei too.

Esimese laagripäeva esimesel poolel oli tiimil võimalik teha veel viimaseid ettevalmistusi enne noorte tulekut. Noorte jõudmise eel valmistas osa tiimist ette registreerimispunkti, kus noored vastu võtta. Oli ka neid, kes tegelesid erinevate siltide valmistamisega (viidad, wc, tiimituba,

meediku ruum jms). Enne noorte tulekut läksid tiimiliikmed platsile, et noored ühiselt vastu võtta. Noorte jõudes suunati nad alguses registratuuri, mille järel aitasid meeskonnaliikmed neil telke lahti võtta.

Söömiseks oli laagrilistel palutud kaasa võtta oma nõud, mida nad laagri vältel kasutavad ning ise pesevad. Laagri alguspäevast alates varustab KRUU laagrilisi sooja ja külma vee, puhastus- ja pesemisvahenditega, meedik ja rühmajuhid jälgivad pesemise kvaliteeti.

Kella 17ks oli planeeritud laagri avamine, mille eesmärk oli noori soojalt tervitada ja laagriteemasse sisse juhatada ning selleks, et noored tunneksid laagriala ja et laagrikogemus läheks kõigil ladusalt, jagati infot ning räägiti laagrireeglitest (vt lisa 14). Laagri avamise järel toimus piibligruppidesse jaotumine – laagrijuht luges ette piibligrupijuhtide nimed ning noored, kellel tuleb nende juurde minna. Niiviisi said piibligrupid kokku ning läksid piiblitundi tegema.

Õhtusöögi järel oli kavas õhtuprogramm (vt lisa 15). Selle osaks oli ka ülistus ja palve, mis tähendas, et ülistusmuusikajuht juhatas oma ülistusbändiga muusikalist osa, mille ajal oli noortel võimalus kaasa laulda või laulusõnade üle mõtiskleda. Samuti oli noortel võimalus eestpalveks ehk soovikorral võisid tiimiliikmed palvetada noore eest. Teenistuse osa lõpuks oli planeeritud igal laagripäeval ka väike tervislik õhtusnäkk ning tee, mille ajal said laagrilised ning tiimiliikmed omavahel suhelda nii õhtuteenistuse käigus tekkinud mõtetest, laagripäevast kui igapäevastel teemadel. Pärast õhtusnäkki läksid laagri tiimiliikmed koosolekule ning öövalves olevad tiimiliikmed noori magama saatma. Nii esimese kui ka järgmiste päevade lõpus toimusid tiimikoosolekud, mille eesmärgiks oli koos päevategevustele tagasi vaadata, üksteist julgustada ning tuleva päeva eest palvetada.

Teise laagripäeva hommik ning ka ülejäänud laagrihommikud algasid tiimikoosolekuga. Seejärel oli kavas hommikumuusika abil laagriliste äratus, mille järel toimus hommikuvõimlemine. Hommikuteenistuste ettevalmistuse ning läbiviimise eest vastutas igal hommikul erinev vanemate noorte piibligrupp nende grupijuhhi eestvedamisel. Soovi korral võisid nad kaasata korraldusse ka teisi meeskonnaliikmeid või laagriinööri. Näiteks võisid nad küsida abi ülistusmuusikutelt muusikalise osa teostamiseks või kaasata mõnda laagriinööri, kes mingit pilli mängib. Teenistuse eestvedajaks olid noored ise, kes lugesid teistele piiblit ette ning palvetasid.

Teise päeva tegevuste hulka kuulusid ka töötoad, millesse sai eelneva päeva õhtust alates registreeruda. Töötoad leidsid aset teadaantud kohtades ning neid viisid läbi tiimiliikmed, kellega oli laagrijuht eelnevalt kokku leppinud. Järgmisena oli kavas mängude ning ujumise aeg. Ujumaskäik oli planeeritud ujumisgraafiku alusel ning iga piibligrupp eraldi. Ujumisala oli turvalisuse eesmärgil piiritletud lindiga, vees sai olla maksimaalselt 8 noort ning noori pidi jälgima piibligrupijuht ja vetelpäästja. Iga päevakava (va. esimene ja viimane laagripäev) hulka kuulunud sportmängud olid kavas lõbusaks ajaveetmiseks ning veemängud nii lõbu kui kuumade suvepäevade sees jahutuse eesmärgil.

Sellel laagripäeval sai iga noor teada, kes on tema mentoriks. Seejärel võeti aeg, et mentorid saaksid mentoriajad oma mentiidega kokku leppida. Järgnevatel päevadel lepidi mentoriajad kokku hommikuteenistuse lõppedes. Juhul, kui noorel parasjagu mentoraega polnud, oli tal vaba aeg, mida sai sisustada oma äranägemise järgi. Päeva lõpus toimus ka öömäng, mis põhines vangi langemise ja seejärel vabanemise ideel ning selle kaudu oli mäng seotud ka laagriteema ning piiblitundidega. Öömäng on jäänud PLL noortelaagri kava osaks seetõttu, et mitmed varem PLL laagrites osalenud noored teavad seda elevusega oodata ning alati laagrites küsivad, millal see toimub.

Lisaks fikseeritud kavategevustele planeeriti kolmandaks laagripäevaks seminar, mis andis ülevaate, mida ütleb laitmatu eluviisi kohta piibel ning kuidas kanda edasi kristlikke väärtusi. Seminar viidi paralleelselt läbi poiste ning tüdrukute grupis, selleks, et noored saaksid küsida endale aktuaalseid küsimusi turvalises keskkonnas.

Õhtusöögi ajal toimus laagritiimil järgmise päeva kogemusmängueelne koosolek, kus kogemusmängujuht täpsustas rühmajuhitidele nende rollid mängus ning tuletas meelde kogemusmängu kava. Lisaks sellele tuli tiimi transpordi eest vastutaval liikmel kogutud transpordiinfo alusel anda kolmandal päeval ülevaade kõigile tiimiliikmetele nende laagripaigast kojusaamise kohta.

Neljanda päeva kavas oli lisaks muudele tegevustele kogemusmäng. See oli 15 erineva punktiga roteeruv mäng, milles osalesid kõik 15 piibligruppi (sh KRUU). Kirjeldan põgusalt mängukäiku: kõik piibligrupid lähevad korraka mängu ning käivad punktid nende rühmajuhile antud järjekorras läbi. Igas punktis tuleb määratud aja jooksul sooritada mingi ülesanne. Eduka sooritus puhul saadi punkte, kui mitte jäid punktid saamata. Kogemusmängu enamike

tegevuspunktide põhieesmärgiks oli see, et noored rakendaks ülesannete täitmisel piiblitundidest saadud teadmisi. Mängu lõpus koguneti ning kogemusmängujuht küsis noorte kogemuse kohta ning rääkis neile piiblitunni „Tähendamissõna talentidest“ ning võttis selle loo abil mängu kokku.

Öörahu kellaaeg oli viimasel laagripäeval planeeritud tunni võrra hilisemaks, selleks, et noored saaksid viimasel õhtul pikemalt üksteise seltskonnast rõõmu tunda.

Viimase laagripäeva hommikune tiimikoosolek oli planeeritud hilisemaks, et tiim saaks veidi kauem eelnenud pika päeva järel puhata. Selle koosoleku eesmärgiks oli laagrijuhtidel informeerida tiimiliikmeid laagri lõpetamise ning kokkupanemisega seonduvate detailide osas. Hommikusöök söödi piibligruppides, et noored saaksid piiblijuhmade suunamisel veel oma laagrikogemusi ning muljeid sõnastada. Seejärel toimus laagri lõputeenistus, mis võttis laagripäevad noorte jaoks kokku ning andis soovijatele – nii noortele kui tiimiliikmetele, võimaluse jagada oma lugusid laagrist ning kohtumisest Jumalaga. Lõputeenistuse osaks oli ka tiimiliikmete tänamine. Teenistuse lõpus oli ka veel võimalus ülistusmuusikute eestvedamisel laulda. Seejärel läksid noored viimasesse piiblitundi. Pärast seda oli kavas pakkimise aeg, mille vältel oli tiimiliikme kohustus laagrilisi telkide kokkupanekul aidata. Laagritegevuse lõpuks pakuti noortele lõunasööki ning peatselt pärast seda ootas neid kodutee.

Noorte lahkumisele järgnes kavas tiimi puhke- ning laagrikogemuse jagamise aeg, mille juurde käis jäätise ning arbuusi söömine. Kõige viimaks oli kavas määratud laagritarvikute ning tehnika pakkimine, autodele laadimine ning seejärel laagriplatsilt lahkumine.

2.2.3. KRUU tegevus noortelaagris aastal 2021

Laagrikavaga paralleelselt toimusid ka KRUU tegevused, mille eest vastutasid nii KRUU juht kui üks laagrijuhtidest. 2021. aastal oli KRUU liikmeid seitse. KRUU päevakavas oli laagriliste kavaga kattuvaid tegevusi: piiblitunnid ja mentoriajad. KRUU piiblitundi viis läbi KRUU juht, keda abistas üks laagrijuhtidest ning piiblitunnis osalesid kõik KRUU liikmed. Piiblitundides käsitleti samuti laagri kirjakohti ning päevateemasid, kuid tundide läbiviimisel pandi rohkem rõhku arutelule ja palve osale, mitte niivõrd tunni mängulisusele. KRUU liikmed käisid teiste laagrilistega samal ajal söömas ning võtsid osa ka kõigist tiimikoosolekutest. Oli tegevusi, mida kõik KRUU liikmed abistasid – õhtusnäkkide ettevalmistamine, serveerimine ning hiljem koristamine. Samuti olid nad jooksvalt abis laagriliste joogiveega varustamises. KRUU liikmed

abistasid vahel ka spordi- ja vabaajamängude ettevalmistuses. KRUU kavas oli ette nähtud ujumiseaeg tavaliselt kohe pärast piiblitundi oleva pausil ajal kell 11 (va. esimesel ja viimasel laagripäeval, kui ujumist kavas polnud).

Järgnevalt toon välja KRUU liikmete vahel jaotatud koristusülesanded (vt tabel 8).

Tabel 8. <i>Lõputöö autori poolt koostatud KRUU liikmete koristusülesannete tabel</i>	
Vastutajad	Ülesanne
2 liiget	Nõudepesuvee ettevalmistamine ja vahetamine.
2 liiget	1) Pindade desinfitseerimine; 2) laagriliste toidukorra eel desinfitseeriaga varustamine; 2) valamute pesemine; 3) söögilaudade pühkimine.
1 liige	1) Tiimiruumi põranda pühkimine (vajadusel pesu); 2) pindade pühkimine.
2 liiget	1) WC-de korrashoid; 2) tualett- ja käeuiivatuspaberi tagamine.

KRUU liikmete vahel muudeti iga päev vastutusvaldkondi (kui eelneval päeval keegi hoolitses põrandapühkimise ja -pesu eest, siis järgneval päeval võis ta ülesanne olla WC-de korrashoid ja paberi tagamine). Koristamisaeg ning -kord oli neil KRUU juhiga kokku lepitud, kuid toimus ka vastavalt vajadusele. KRUU juhid kontrollisid päeva lõpus ning vajadusel ka päeva sees KRUU liikmete tööd ning tagasid laagriliste ning tiimiala korrashoiu. KRUU juhid abistasid liikmeid suurema osa ajast prügikottide vahetusega ning vajadusel pakkusid abi ka muudes koristustegevustes.

2.3. 2021. aasta tegevuste analüüs ja järeldused

Olin 2021. aastal esmakordselt laagrijuhi rollis ning seda koos kahe noormehega. PLL noortelaagri juhtimine oli mu esimene laagrijuhtimise kogemus. Juhirolli sisse elamisel ning rolliga kaasnevate ülesannete kaardistamisel aitasid ning suunasid mind laagri koordinaator, 2020. aasta laagrijuht ning 2021. aasta kaasjuhid. Minu kasutuses olid PLL laagri korraldamist toetavate vormide põhjad: ülevaatlik laagrikava, detailne laagrikava, lapsevanemate laagriinfo põhi (lisa 7), tiimiliikmete laagrieelne kiri.

Piiblitugemise laagritel on aastatega tekkinud oma laagrite korraldamise viis ning bränding, mida uutel juhtidel on vaja tundma õppida ning tiimiliikmetel on kasulik teada. Näiteks toon hommikuprogrammi, mille puhul pidin kaasjuhtidelt küsima, kuidas see tavaliselt korraldatud on, arvates, et see on vaid tiimiliikmete juhtida. Tuli siiski välja, et laagrihood on hommikuprogrammi korraldamisesse ning läbiviimisesse kaasatud.

Koostöös laagrijuhtidega oli laagri eel kõige raskem rollide jagamine. Arvan, et seda raskendas asjaolu, et meil polnud kirja pandud ülevaadet võimalikest PLL noortelaagri juhtide rollidest, mida saaksime omavahel jaotada. Mitmete rollide täitmise vajadus ilmnes alles protsessi käigus. Omades laagri ning lõputöö kirjutamise järel põhjalikumalt ülevaadet PLL noortelaagri juhtide rollist ning ülesannetest, planeerin 2022. aasta juuniku algusesse koosoleku kaasjuhtidega, mille käigus jaotame rollid. Selleks, et oleks parem ülevaade korraldusprotsessist ning kokkulepitust, plaanin edaspidi protokollida kõiki juhtide koosolekuid.

Laagrikorraldusele tagasi vaadates oli juhtide kolmikus minu tugevuseks laagrieline organiseerimine ning laagris kohapeal tiimi ühtsuse loomine. Teise laagrijuhi tugevuseks oli laagripaigas laagritegevuste eestvedamine ning laagrist suurema pildi haldamine. Kolmanda laagrijuhi tugevusteks olid abivalmidus ning julgus katsetada uusi asju. Üldiselt laagris olles kogesin, et me tasakaalustasime üksteist ning saime üksteisele toetuda. Mõlema laagrijuhi tagasiside (lisa 10 ja 11) peegeldab, et mul tuleb usaldada rohkem oma tiimi. 2022. aasta laagri juhtimisprotsessis tuleb mul ülesandeid jagades usaldada nende eest vastutajaid ning mitte astuda vahele või võtta üle, kui näen, et mõni asi ei lähe nii ideaalselt, kui see on mu peas. Samas selleks, et suudaksin usaldada rohkem oma tiimiliikmeid, vajan ma aega, et nendega eelnevalt paremini tuttavaks saada. Selleks pakun laagrite koordinaatorile välja, et 2022. aasta viimase seminari kavas oleks eraldatud aeg PLLi tiimide liikmete (sealhulgas PLL noortelaagri tiimi) oskuste ning tugevuste kaardistamiseks.

Eeloleval aastal proovin anda endale ka rohkem puhkeaega. Usun, et mul saab olema jooksvaid ülesandeid kergem delegeerida, kui tunnen oma tiimiliikmeid hästi. Kui tunnen end väsinult või stressis ning hetkel käsilolev ülesanne pole delegeeritav, võtan sellegipoolest puhkehetke, sest juht, kes on puhanud, on oluliselt parem tiimi eestvedaja kui stressis juht.

Aastal 2021 olnud COVID piirangute tõttu toimusid laagrieelsed seminarid veebis, mille tõttu nägin noortelaagri tiimiliikmeid silmast silma alles meie esimesel meeskonna kohtumisel. Koosolekute eel tundsin, et mul oli raske ülesandeid jagada, sest tiimis oli palju uusi liikmeid, kelle tugevusi ning nõrkusi ma hästi ei tundnud. Noortelaagri planeerimise eel soovin ma meeskonna terviklikkuse ja hea toimimise jaoks võtta aja, et omavahel tutvuda ning meeskonnaliikmete andeid, tugevusi ja nõrkusi kaardistada. Usun, et seesugune tegutsemine võimaldab eristada meie meeskonnasiseseid tugevusi ning neile sobivate rollide jaotus võimaldab leida ka loovamaid lahendusi.

Meeskonda teavitati nii laagri eel kui ka toimumise ajal, et väsimuse korral on lubatud võtta aega puhkamiseks. PLL seisab oma meeskonna heaolu eest. Seepärast on oluline, et kogu laagritiim, eesotsas juhtidega, oleksid märkavad ning pakuksid abi/otsiksid kellegi, kes saaks aidata, või suunaksid puhkama laagriliikme, kes hakkab väsima või on ülekoormatud. Ise kogesin laagri sees hetke, kus mu kaaslaagrijuht ütles, et mul tuleks võtta tund enda jaoks. Ta nägi, et olin veidi ärevil ning mu mõte ei jooksnud hästi. Tänu sellele, et võtsin vaikse aja, oli mu pea hiljem selgem ning mul oli energiat ka ülejäänud päevaks.

Laagriaja üks keerulisemaid ülesandeid oli öövalves olemine ning laagriliste magamamineku organiseerimine. Noorte vestlusaeg kippus minema pikemaks ning magama ei tahtud minna. Näiteks oli olukord, kus noored mängisid koos telgis kaarte. Seda nähes sekkus tiimiliige sõbralikult, kuid otsustavalt, kutsudes teise telgi noored välja ning palus neil minna oma telki.

Kuigi olin varasemalt läbinud laagritöö ning organisatsioonitöö ained Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemias, ei tulnud ma selle peale, et läheneda laagri korraldamisele süsteemsemalt. Olles esmakordselt PLL noortelaagri juhi rollis kogesin alatihti, et mul on veidi kaootiline nägemus juhi tegevuste järjestusest ning ajastusest. Oli hetki, kus avastasin, et midagi on tegemata, mis oleks võinud juba varasemalt planeeritud olla.

See juhtus näiteks laagri noorte piibligruppidesse määramisega, milleks võtsin alles laagri eelpäeval koos koordinaatoriga aja. Avastasime lapsevanemate kirjutatud kirjelduste põhjal, et ühe piibligrupi jagu noori vajavad erilist tähelepanu ning teadlikumat lähenemist, mis nõudis piibligrupijuhtide ümberpaigutamist. Muudatuse järel ilmnis, et üks piibligrupijuhtidest vabanes oma ülesandest rühmajuhina. Tol hetkel oli jäänud minu kanda haldusjuhi roll ning pakkusin talle seda asenduseks. Sellele meeskonnaliikmele sobis antud muudatus. Ta oli samal

ajal ka juhtide parem käsi, näiteks abistas printimisel, teadete edasi andmisel, töötubade registreerimistabelite ülesseadmisel jpm.

Üldiselt näen, et haldusjuhi rolli võiks ka edaspidi jääda täitma eraldi isik ning sooviksin seda täiendada niiviisi, et tema haldab tarvikute nimekirja ka laagri eel, sest siis saaksid laagrijuhid suunata oma tähelepanu teistele ülesannetele.

Minu kõige suuremad programmilised möödaminekud olid laagri vältel ebaselge info jagamine kokale ning piibligrupijuhtidele. Esimesel laagripäeval tuli välja, et kokaga jagatud kavas oli viga, mistõttu tiimi lõuna asemele sai kerge snäkk ning laagrilised said snäki asemel toidu, kuigi pidi olema vastupidi. Õnneks toitu jätkus piisavalt, kuid viga oleks olemata olnud, kui oleksin paar nädalat enne laagrit andnud kokale uuendatud laagrikava ja selged suunised esimese laagripäeva toidukordade osas.

Teisel laagripäeval selgus, et mitmed uuemad piibligrupijuhid olid aru saanud, et piiblitunde tuleb teha 1,5 tundi. Põhjus seisnes selles, et laagri põhikavas polnud pause märgitud. Tulevikus tuleb laagri ettevalmistusprotsessis kindlasti mainida, et piiblitunnid kestavad üks tund. Veebis tehtavasse kavas tuleb lisada ka pausid. Samuti tuleb veenduda, et kava, mis tiimitoa seinale välja prinditakse, oleks vajadusel uuendatud.

Laagri kolmandal päeval tuli meile külaliskõneleja, kes võttis õhtuse teenistuse ajal sõna. Ta rääkis sõltuvustest ning jagas ka enda kogemuslugu. Juhtus nii, et tema kõne osa ületas peaaegu 40 minutit õhtuprogrammi sisust. Samal ajal oli ilm üsna lämbe ning nägin, kuidas noored on väsimas ning mitmete veepudelid tühjad. Kutsusin endale appi mõned meeskonnaliikmed, et kõne ajal noori veega varustada. Järgmisel korral tuleb kindlasti külaliskõnelejale täpsustada tema esinemise kestus ja vajadusel kõne ajal anda talle märku, kui on aeg lõpetama hakata.

Kuigi KRUU liikmed tulid oma ülesannetega hästi toime, võiks neil järgmistel aastatel olla veidi rohkem vaba aega. Mõned ülesanded nagu nõudepesuvee vahetus ja tualettpaberiga varustamine võiksid olla jagatud ka tiimi vahel.

Analüüsid korraldusprotsessi kulgu leidsin, et PLL noortelaagri juhi ettevalmistusprotsess oleks saanud kiirem ja sujuvam olla. Ühe dokumendi olemasolu, kus on ülevaetlikult tutvustatud erinevaid laagriprogrammi osasid, oleks hoidnud ära palju lisatööd mind

juhendanud isikute aja arvelt. Samuti kiirendaks ühtne kokkuvõtlik dokument ülevaate saamist PLLi korraldusprotsessist.

Olenemata tiimi vähesest laagrieelsest kooskäimisest, oli noortelaagri tiim laagri vältel ühtne ning üksteist abistav. Laagritegevuste õnnestumise tulemusena ning noorte positiivse hinnangu põhjal laagri juhtidele, et PLL noortelaager 2021 tiimis olid vastutustundlikud, üksteist abistavad, loovad, noori märkavad ning juhendavad vabatahtlikud.

2021. aasta noortelaagri tugevuseks pean seda, et noortelaagri eesmärk sai täidetud. Paljud noored said inspireeritud otsima Jumalat ning mitmed neist rääkisid oma kogemuslugusid seoses Jumalaga ka lõputeenistusel. Kuigi pole kirjalikku jäädvustust noorte kogemustest, jagasid tiimiliikmed, et noored nautisid väga laagri tegevusi. Laagri lemmiktegevustena toodi enim välja mentori-, ülistus- ja palveaega, kogemusmängu ning piiblitunde.

3. PIIBLILUGEMISE NOORTELAAGER 2022 ETTEVALMISTUS NING ARENDUSTEGEVUSED

Aastal 2022 PLL noortelaager on kavandatud toimuma juulikuus viiepäevaseks. Hetkeseisuga on laagrisse registreerunud 96 noorukit. Tiimiliikmete arv on veel selgumas, kuid praegu on kirjas 40 liiget. 2022. aasta laagritegevust juhivad koos kahe teise juhiga, kes on abielupaar. Mõlemal juhil puudub küll eelnev kokkupuude PLL laagritiimiga, kuid nad on mõlemad oma koguduses noorsootöötajad. Laagri teemaks on „Identiteet Jumala lapsena“. Selle aluseks on võetud piiblist Psalm 139, mille salmid on jaotatud viiele laagripäevale. Päevateemad selguvad pärast koordinaatori, juhtide ning mõne tiimiliikme ühist koosolekut, mis leiab aset kuu enne laagri algust. Paralleelselt seotakse hiljem ka päevateemasid sobivate piiblilugudega.

3.1. PLL noortelaageri kvaliteedi hindamismudel

2022. aasta laagri ettevalmistuste eel olen koostanud 2021. aasta kogemusele tuginedes PLL noortelaagri kvaliteedi hindamismudeli. Kvaliteedi hindamismudel saab olla tulevikus PLL noortelaagri tööriistaks, mida kasutatakse aastast aastasse nii kvaliteetse laagri kavandamisel kui pärast laagrit selle hindamisel.

PLL laagrite visioon on sõnastatud järgnevalt: “Meie eesmärk on inspireerida lapsi, noori ja vabatahtlikke otsima ja tundma Jumalat Sõnas ja palves.” Visiooni saavutamiseks olen loonud kolm alaeesmärki. Sellele järgnevalt töin alaeesmärkide all välja konkreetsed tegevused, mida laagris tehakse, et neid eesmärke saavutada. Kõige lõpuks toon välja indikaatorid ehk saavutatu kirjeldused, mis kinnitavad, et eesmärk on saanud täidetud. Koostatud kvaliteedi hindamismudelit on võimalik kasutada ainult PLL noortelaagri kavandamisel.

Järgnevas tabelis annan ülevaate minu loodud ning laagri koordinaatori poolt täiendatud PLL noortelaagri kvaliteedi hindamismudelist.

Tabel 10. Lõputöö autori poolt koostatud PLL noortelaagri kvaliteedi hindamismudel

Noortelaagri eesmärk on inspireerida noori otsima Jumalat Sõnas ja palves.

1. ALAEESMÄRK	2. ALAEESMÄRK	3. ALAEESMÄRK
Noor teab kuidas lugeda piiblit.	Noorel on palvetamise kogemus nii teistega koos kui iseseisvalt.	Noor oskab seostada piibli ja kristlikke tõdesid oma isikliku eluga ning rakendada neid igapäevases käitumises.
1. TEGEVUSED	2. TEGEVUSED	3. TEGEVUSED
1) Piiblitunnid; 2) mentoriajad; 3) hommikuteenistused; 4) õhtuprogrammid; 5) kogemusmäng.	1) Piiblitunnid; 2) mentoriajad; 3) hommikuteenistused; 4) õhtuprogrammid; 5) kogemusmäng; 6) ühised einestamised.	1) Piiblitunnid; 2) mentoriajad; 3) hommikuteenistused; 4) õhtuprogrammid; 5) kogemusmäng; 6) töötoad.
1. INDIKAATORID	2. INDIKAATORID	3. INDIKAATORID
Teab: 1) Kuidas leida piibli kirjakohti ja paralleelkirjakohti; 2) erinevaid piibli karaktereid; 3) piiblilugusid; 4) kas lugu on leitav Uues või Vanas Testamendis (kas lugu toimus enne või pärast Jeesuse sündi). Piiblist loetu võib noort kõnetada (julgustada) tema praeguses olukorras.	On kogunud: 1) Erinevaid palvetamise viise; 2) et palvetamise oluline osa on tänu edastamine (tänapalved); 3) kuidas palvetada teiste inimeste eest; 4) palvetamisega seostuvaid lugusid nii piiblist kui inimeste eludest.	Oskab: 1) Seostada piiblis loetut enda eluga; 2) kirjeldada oma kogemust Jumalaga; 3) võrrelda piiblikarakterite käitumist tänaste inimeste käitumisega.

Aastal 2022 on võimalik laagritegevust selle mudeli abil hinnata. Piiblilugemise noortelaagri eesmärk on täidetud, kui need kolm alaeesmärki on saavutatud:

- noor teab kuidas lugeda piiblit;
- noorel on palvetamise kogemus nii teistega koos kui iseseisvalt;
- noor oskab seostada piibli ja kristlikke tõdesid oma isikliku eluga ning rakendada neid igapäevases käitumises.

3.2. PLL noortelaagri juhtide esmane tegevusplaan

Tuginedes 2021. aasta kogemusele olen loonud 2022. aasta laagrijuhtide võimaliku tegevusplaani, mis on tarvis veel kaasjuhtidega kooskõlastada. Järgnevas tabelis (vt tabel 9) toon välja laagrijuhtide esmase tegevusplaani 2022. aasta noortelaagri planeerimisel.

Tabel 9. Lõputöö autori poolt koostatud 2022. aasta PLL noortelaagri juhtide esmane tegevusplaan.			
Aeg	Vastutaja	Tegevus	Tegevuse kirjeldus
Mai <i>1. nädal</i>	Kirsika	Koosolek NL juhtidega	Kogemuste jagamine, meie kui juhtide tugevuste ning nõrkuste kaardistamine, esmaülesannete kokkuleppimine.
Mai <i>3. nädal</i>	Laagrijuht 3 koostöös Kirsikaga	Koosolek PLL laagrite juhtidega	Sööme koos lõunat. Eelnevate aastate korraldamiskogemuse jagamine ning arendustegevustest rääkimine.
Mai <i>3. nädal</i>	Kirsika koostöös laagri koordinaatoriga	PLL laagrite seminari ajal meeskonnaliikmete tugevuste ja oskuste kaardistamine	Kõik PLL tiimid oma laagritiimiga kaardistavad oma oskuseid.
Mai <i>4. nädal</i>	Laagrijuht 3	Koosolek noortelaagri juhtidega	Rollide jaotamine; laagritiimi koosoleku ettevalmistamine.
Juuni <i>1. nädal</i>	Juhid	Noortelaagri piibligrupijuhtide määratlemine	Juhid koostöös laagri koordinaatori ja APÜ tegevjuhiga kaardistavad Piibligrupijuhtide paarid.
Juuni <i>1. nädal</i>	Kirsika	Koosolek laagri meeskonnaga	Söömine ja vestlemine; eelnevate aastate kogemuse jagamine; selle aasta laagriteema meeldetuletus ning gruppides reguleeritud ajurünnak kogemusmängu, õhtuteenistuse ning sportmängude osas; valdkonnavastutajate leidmine.
Juuni <i>2. nädal</i>	Kirsika	Koosolek noortelaagri juhtidega	Eelnevates koosolekute protokollides sõnastatud otsuste täitmise üle vaatamine ning sellest lähtuvalt

			järgmiste sammude planeerimine; tiimikoosoleku planeerimine.
Juuni <i>2. nädal</i>	Kirsika	Esimese infokirja saatmine lapsevanematele	Saata välja infokiri (näide vt lisa 7).
Juuni <i>2. nädal</i>	Laagrijuht 2	Koosolek päevateemade kinnitamiseks	Koosolek laagri kirjakohta läbi arutamiseks ning laagri teemast tulenevate laagri päevateemade kinnitamiseks.
Juuni <i>3. nädal</i>	Laagrijuht 2	Koosolekupäev 1. noortelaagri tiimiga	Korralduse hetkeseisu kaardistamine ja ülejäänud rollide ning väiksemate vastutusvaldkondade jagamine. Piibligrupijuhid paarides valmistuvad piiblitundideks.
Juuni <i>3. nädal</i>	Laagrijuht 3	Koosolekupäev 2. noortelaagri tiimiga	Jätkatakse vahepeal kerkinud probleemide lahendamist; täpsustatakse ja kinnitatakse laagrieelsed ülesanded ning nende eest vastutajad.
Juuni <i>4. nädal</i>	Kirsika	Koosolek laagrijuhtidega	Iga juht annab ülevaate oma vastutusi puudutavast korraldusprotsessi käigust.
Juuni <i>5. nädal</i>	Laagrijuht 3 koos laagri koordinaatoriga	Laagrinoorte piibligruppidesse määramine	Luuakse seitsmeliikmelised piibligrupid arvestades lapsevanemate infot noorte osas (näiteks kes vajavad erilist tähelepanu ning teadlikumat lähenemist).
Juuni <i>5. nädal</i>	Laagrijuht 2	Laagrimeeskonna kohtumine	Palvetatakse ja veedetakse koos aega (tegevus täpsustumisel).
Juuli <i>1. nädal</i>	Laagrijuht 3	Koosolek laagrijuhtidega	Eellaagripäeva ettevalmistamine.

3.2. PLL noortelaager 2022 laagripäevakava

Võttes aluseks minu enda poolt loodud PLL noortelaagri kvaliteedi hindamismudeli ning oma varasema laagrijuhi kogemuse, olen loonud 2022. aasta laagri päevakava üldise ülesehituse näidise.

Tabel 11. Lõputöö autori poolt koostatud Laagripäev „Jumala looming.“ (Psalm 139: 13-18)	
Kell	Tegevus, selle lühikirjeldus
8:00	Tiimikoosolek <i>Tiimi ühispalve; laagrijuhi poolt laagri päevakava läbirääkimine ja täpsustamine.</i>
8:20	Äratus <i>Äratusmuusika kõlaritest; kaks meeskonnaliiget õpetavad noortele laagritantsu.</i>
8:45	Hommikuteenistus <i>Ühe piibligrupi eestvedamisel piiblikirjakoha jagamine; kaks ülistuslaulu, palvetamine; laagri juht jagab infot.</i>
9:15	Hommikusöök
10:00	Piiblitund: „Psalm 139: 13-18“ <i>Piiblitunni gruppidesse jagunemine.</i>
11:00	PAUS
11:30	Mentoriaeg 2.1
12:30	Mängud/ ujumine
14:00	Lõunasöök
15:00	Ujumine
16:00	Mentoriaeg 2.2
17:00	Fotojaht <i>Kogunemised piibligruppides; fotoideede arutamine ning fotografeerimine.</i>
18:30	Õhtusöök
19:30	Õhtuprogramm (Paneelvestlus) <i>Kolm tiimiliiget jagavad oma mõtteid teemal „Mina, kui Jumala looming“.</i>
20:50	Ülistus ja palve
22:00	Õhtutee ja snäkk Pesemine
23:00	Öörahu
	Tiimikoosolek

Fotojahiks antakse igale piibligrupile 5 piiblisalmi sellest, mida piiblis on julgustavalt öeldud inimeste kohta, kes otsivad Jumalat. Nende kirjakohtade põhjal teevad piibligrupid ühiselt loomingulised fotod. Õhtuprogrammi alguses on võimalik kõigi piibligruppide tehtud pilte näha. Seejärel on kavas kolme tiimiliikme paneeldiskussioon, mida juhivad tiimi mentor.

Tiimiliikmed räägivad identiteedist ning jagavad kogemuslugusid oma teekonnast selgema arusaama poole, kes nad on ning milliseid väärtuseid nende igapäevaelu peegeldab.

3.3. Esialgsete arendustegevuste analüüs

Käesolevaks hetkeks on toimunud peaaegu kõik PLL laagreid ettevalmistavad laagrieelsed seminarid ning noortelaagrijuhitud kohtumine, mille ajal oleme üksteist rohkem tundma õppinud ning veidi edasisi plaane kavandanud. Esimene tiimikoosolek on planeeritud juuni algusesse.

2022. aastal juhivad minuga PLL noortelaagrit kaks uut juhti, kes on PLLi meeskonnas esimest korda. Tegin ettepaneku laagri koordinaatorile ning APÜ tegevjuhile, et võiksime sel aastal seminaride kavasse lisada laagri meeskondade tugevuste ja oskuste kaardistamise. Arvan, et see aitaks tiimiliikmetel saada ülevaate oma oskustest, samuti võiks kaardistamine aidata rollide jagamisel ning juhtidel oma meeskonnaliikmete tundma õppimisel.

Samuti tegin ettepaneku kohtuda laagrijuhitud rohkem kui kord enne laagrit, et saaksime olla üksteisele toeks nii kogemuse kui nõuga ning võtta koos aega palveks ning mõtisklemiseks, et käesoleva aasta laager saaks toimuma parimal viisil.

Lisaks tavapärasele laagri lõpus toimuvale tiimi laagrimuljete jagamisele, soovin umbes kolm päeva pärast laagrit jagada meeskonnaga küsimustikku. Selle abil kogun meeskonna liikmetelt tagasisidet laagri korralduskogemuse kohta ning ettepanekuid, mida võiksid tulevikus paremini teha nii nemad ise kui juhid. Kuigi tagasisidestamine toimub ka sügisel tiimilaagrites, näen, et vahetult laagri järel on tiimiliikmete kogemus värskem, mistõttu on neil meeles rohkem detaile kui sügisel.

3.4. Refleksioon

Reflekteerides oma tegevust lõputööle seatud eesmärgi saavutamisel alustan hinnangu andmisest endale PLL noortelaagri juhina ning koostatud arendustegevustele.

Oma tegevuse reflekteerimisel tuginen Sibula mudelile, mis toetab mitmetasandilist refleksiooni. Tasanditeks on: 1) keskkond, 2) käitumine, 3) pädevus ja oskused; 4) tõekspidamised ja uskumused, 5) identiteet ja 6) missioon. (Korthagen, Vasalos, 2005)

Keskkond

Kuigi laagritiim koosnes suures osas uutest vabatahtlikest, oli tiim algusest peale väga kokkuhoidev. Rõõm oli laagris näha ka eelnevatel aastatel olnud osalejaid. Olen väga tänulik kogu aja ning energia eest, mis laagri koordinaator, laagrimentor ning eelmise aasta laagrijuht minu esmakordse laagrijuhi rolli astumise juhendamiseks ning informeerimiseks võtsid.

Käitumine

Olles algaja juht võtsin endale liiga palju vastutust ning olin ebakindel ülesannete delegeerimises. Läbi selle, et ma olin avatud suhtleja, tähelepanelik ning julgustav, suutsin luua tiimis ühtsuse tunnet.

Pädevus/oskused

Tööd kirjutades märkasin, et kuigi olen hea suhtleja, siis minu suurimaks nõrkuseks oli laagris eneseväljendusoskus ning ülesannete delegeerimine. Tugevuste osas leidsin, et olen pädev süstematiseerija, kuid seda vaid juhul kui sisu korrastamiseks on eelnevalt olemas vormid. Selles osas aitasid mind erinevad tabelid ja mudelid.

Tõekspidamised/ uskumused

Olen kristlane ning usun inimeste heatahtlikusse, Jumalasse ning Tema juhtimisse. Usun, et Jumal on see, kes meid lõpuks erinevatest elusündmustest läbi kannab, kuid ka inimesetel tuleb anda endast parim.

Identiteet

Olen üks PLLi noortelaagri juhtidest. Kogen ennast selles rollis inimeste juhi ja suunajana; laagri eest vastutajana ning ülesannete delegeerijana.

Missioon

Otsustasin juhtida PLL noortelaagrit ka aastal 2022, sest soovin kogu südamest olla noortele toeks nende usu tee ning identiteedi leidmisel. Kuigi eelmisel aastal jäid mõned korraldusaspektid minu jaoks segaseks, õppisin laagrikorralduse protsessi käigus lahendada üles kerkinud väljakutseid ja takistusi ning soovin sel aastal oma omandatud oskuseid taaskord rakendada.

KOKKUVÕTE

“The Organizing and Development Activities of the 2021 and 2022 Bible Reading Youth Camps”.

Käesoleva loov-praktilise lõputöö teemaks oli Piiblit lugemise noortelaagri korraldamine ning arendustegevused aastatel 2021–2022.

Lõputöö loomisprotsessis töötasin enda kogemuse kaardistamiseks, mõtestamiseks ning hindamiseks läbi meeskonnatööd, vabatahtlikku tegevust, kristlikku noorsootööd ning kvaliteedi hindamist käsitlevad lõpu- ja magistritööd, raamatud, artiklid ning muud allikad.

Laagri korraldamisel aitasid mind Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemias omandatud erialased teadmised noorsootööst, psühholoogiast, õpimeetoditest, laagritööst ning tagasisidestamisest. Korraldamisel tuli mulle kasuks ka õppetöö ajal läbitud praktikate ning eelnev erinevate laagrite meeskonnatöö kogemus.

Piiblit lugemise noortelaager on aastaid olnud osalejate seas väga hinnatud, sest paljud noored on kogenud reaalseid muutusi oma elus - nad on saanud julgustatud ja toetatud oma (vaimulikus) arengus, leidnud sõpru ning õppinud teadlikult valima, millisteks inimesteks nad soovivad kujuneda ning kuidas teha neid valikuid toetavaid otsuseid.

PLLil on 20-aastase tegutsemisajaga tekkinud tiimiliikmeid toetav PLL materjalide kogum ning tiimi toetamiseks ja koolitamiseks loodud ettevalmistavate seminaride süsteem. Juhte on toetanud ning abistanud nende rolli astumisel enamuses laagri koordinaator, APÜ tegevjuht ning eelnevate aastate juhid. 2021. aastal olin mina üks kolmest PLL noortelaagri juhust.

Korraldusprotsessi kulgu analüüsid leidsin, et PLL noortelaagrijuhi ettevalmistusprotsess oleks saanud olla kiirem ja sujuvam kui laagri korraldamise eel oleks mind varustatud laagri korraldust kokkuvõtva dokumendiga, milles on ülevaatlikult tutvustatud laagri struktuuri, tiimiliikmete rolle, nende vastutusalasid ja ülesandeid.

Käesoleva lõputöö jooksul koostas 2022. aasta PLL noortelaagri juhtimise hõlbustamiseks ning praeguse laagrikvaliteedi säilitamiseks abistavad materjalid; tähendasin üles PLL noortelaagri tiimi struktuurimudeli ja tiimiliikmete põhirollid ning koostas PLL noortelaagri kvaliteedi hindamismudeli. Usun, et loodud materjalide olemasolu hoiab edaspidiselt ära palju lisatööd laagrijuhete ettevalmistavate ning juhendavate isikute aja arvelt.

2021. aasta PLL noortelaagri kogemuse põhjal koostatud PLL noortelaagri kvaliteedi hindamismudelile toetudes saan öelda, et 2021. aasta noortelaagri eesmärk sai täidetud. Paljud noored said inspireeritud otsima Jumalat ning mitmed neist rääkisid oma kogemuslugusid seoses Jumalaga ka lõputeenistusel. Kuigi puudub kirjalik jäädvustus noorte kogemustest, jagasid tiimiliikmed, et noored nautisid väga laagritegevusi. Mitmed tõid välja, et laagris on mõnus ning julgustav keskkond; toredad sõbrad ja tiimiliikmed ning võimalus Jumalat paremini tundma õppida. Lemmikute laagritegevuste seas toodi enim välja mentoraeg, ülistus- ja palveaeg ning piiblitunnid.

Usun, et lõputöö käigus loodud materjalidele toetumine aitab 2022. aastal jaotada paremini ülesandeid laagrijuhete vahel; annab võimaluse kergemini meeskonnaliikmete rolle määratleda ning teeb laagri üldise korralduse sujuvamaks. 2022. aasta tiimi ning nende oskuste tundmaõppimine aitab neid paremini mõista, toetada ning suunata neid parimate võimalike laagrirollideni. Kui tiimiliige tegutseb enda oskustele ning tugevustele vastavates rollides, on tal ka suurem võimalus, ühtlasi ka motivatsioon ning suutlikkus, pakkuda noorele inspireerivat ja kvaliteetsset laagrikogemust.

KASUTATUD ALLIKAD

APÜ Põhikiri. 2016. Avatud Piibli Ühing. <https://www.avatudpiibel.ee/apy/apy-tegevus>

Archimedes Euroopa Noored Eesti büroo. 2013. Noorsootöö õpik. Tallinn. Ecoprint.

Brooks, I. 2008. Organisatsioonikäitumine. Üksikisik, rühm ja organisatsioon. Tallinn. Kirjastus Äripäev.

Cambridge Dictionary. (s.a.). Cambridge University Press.

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/ecumenical>

Eesti EKB Koguduste Liidu arengukava 2012-2017. 2011. Teekäija.

<https://teek.ee/teemad/50-liit/641-ekb-liidu-arengukava-2012-2017-projekt>

Mis on APÜ?. (s.a.). Avatud Piibli Ühing. <https://www.avatudpiibel.ee/mis-on-apy>

Groeschel, C. 2022. *Breaking Bad Leadership Habits*.

https://www.youtube.com/watch?v=e2mQZyqlxd8&t=1040s&ab_channel=CraigGroeschel

Juhatus. (s.a.). Avatud Piibli Ühing. <https://www.avatudpiibel.ee/apy/tegijad>

Kivimets, R. 2021. Podcast „Inspireeriv ülistus“. https://kus.kogudused.ee/wp-content/uploads/2021/06/Lo%CC%83puto%CC%88o%CC%88_R_Kivimets_podcast_Inspireeriv_U%CC%88listus_2021.pdf

Käger, M., Lauring, M., Pertšjonok, A., Kaldur, K., Nahkur, O. Vabatahtlikus tegevuses osalemise uuring 2018. 2018. Balti uuringute instituut.

Kvaliteedijuhtimine noorsootöös. 2019. Kvaliteedihindamise käsiraamat. Eesti Noorsootöö Keskus. https://entk.ee/wp-content/uploads/2019/09/ENTK_KOV-

[k%C3%A4siraamat_uuendatud_september2019-2.pdf](#)

Kolb, D. A. (1984) Experimental learning, Experience as the source of learning and development. Englewood Cliffs: Prentice Hall

https://www.researchgate.net/publication/235701029_Experiential_Learning_Experience_As_The_Source_Of_Learning_And_Development

Korthagen, F. & Vasalos, A. 2005. Levels in Reflection: Core Reflection as a Means to Enhance Professional Growth. Teachers and Teaching: Theory and Practice.

<https://korthagen.nl/wp-content/uploads/2018/06/Levels-in-reflection.pdf>

Tingas, K. 2015. Noorsootõtajate pädevused ja koolitusvajadused eesti evangeelium kristlaste ja baptistide koguduste liidu näitel. [Lõputöö]. Tallinna Ülikool. Pedagoogiline Seminar. Tallinn

Liidu Noorsootöö Keskus. 2022. Liidu Noorsootöö Keskus. <https://www.lnk.ee/lnk/lnk/>

Link, E. 2012. Meeskonnatöö alaste hoiakute mõõtmine MIMO-projekti läbinud tudengite näitel. Viljandi Kultuuriakadeemia. [Seminaritöö]. Viljandi.

Lukas, J. 2010. Kristlikud noored rääkisid vabatahtliku töö perspektiividest. Vooremaa.

<https://www.vooremaa.ee/kristlikud-noored-raakisid-vabatahtliku-too-perspektiividest/>

LNK tegevused. 2022. Liidu Noorsootöö Keskus. <https://www.lnk.ee/lnk/tegevused/>

Meist. 2022. Piiblitlugemise laager. <https://pll.ee/meist>

Noortevaldkonna arengukava 2021-2035.

https://www.hm.ee/sites/default/files/noortevaldkonna_arengukava_2035_eelnou_0.pdf,

Noorsootööseadus. Noorsootöö. 2020. RT 2010.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/116062016006?leiaKehtiv>

Noorsootöö õpik. Lk 119-120. 3.2.10. Religioosse suunitlusega noorteorganisatsioonid

https://mitteformaalne.ee/wp-content/uploads/2020/09/Noorsootoo_opik_veebi_uusver1.pdf

Oxford learner's dictionaries, 2022. Oxford University Press.

<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/prayer?q=prayer>

Piiblitlugemise laagrid. 2022. Avatud Piibli Ühing.

<https://www.avatudpiibel.ee/tegevused/piiblitlugemise-laagrid>

Rammo, A., Seppel, T. 2013. Vabatahtliku tegevuse õiguskeskkonna analüüs.

Siseministeerium.

Scripture Union. 2022. Avatud Piibli Ühing. <https://www.avatudpiibel.ee/scripture-union>

Stebbins, R. A. 1992. Amateurs, Professionals, and Serious Leisure. Career volunteering. McGill-Queen's University Press.

Sõnaveeb. 2022. Eesti Keele Instituut. <https://sonaveeb.ee/search/unif/dlall/dsall/laager/1>

Taru, M., Pilve, E., Kaasik P. 2015. Noorsootöö Eestis 19. sajandi keskpaigast kuni 21. sajandi esimese kümnendi lõpuni. <https://entk.ee/sites/default/files/Noorsootoo%20Eestis.pdf>

Vabatahtliku tegevuse maksustamisest. 2018. Maksu- ja Tolliamet.

<https://www.emta.ee/et/eraklient/tulu-deklareerimine/palgatulu/vabatahtliku-tegevuse-maksustamisest>

Vabatahtlik töö. 2022. Eesti

Töötukassa. <https://www.tootukassa.ee/et/teenused/tootsingud/vabatahtlik-too>

Vabatahtlikule. 2022. Vabatahtlike värav. <https://vabatahtlikud.ee/vabatahtlik-tegevus/>

Visioon. 2022. Piiblitlugemise laager. <https://pll.ee/visioon>

Virovere, A & Alas, R & Liigand, J. 2005. Organisatsioonikäitumine. Tallinn: Külim

Who we are? 2022. Scripture Union International. <https://scriptureunion.global/who-we-are/>

LISAD

Lisa 1. PLL seminaride teemad

- Piiblitunni ülesehitus
- Kuidas lastega/ noortega Piiblit lugeda
- Isiklik Piiblilugemine ja vaikne aeg
- Lapse/ noore kaardistamine
- APÜ põhimõtted ja töö eeskirjad laagris
- Turvaprotokoll
- Kava ning muud tegevused, nende planeerimise põhimõtted
- Lapse/noore mentordamine ja konfidentsiaalsus
- Kogemusmängude koostamine, põhimõtted
- Õhtuprogrammid
- Esmaabi
- Rollimängud
- Vastutuse kandmine ja jagamine laagris, kuidas oma ressursse planeerida
- Toimetulek keeruliste lastega
- Meeskonnatöö
- Grupi arengufaasid
- Mida peaks tähelepanema mängudes ja spordisündmustes
- Isikuandmete kaitse
- Kommunikatsiooni ABC laagris, tagasiside andmine
- Laagrijuhtide special
- Palve roll PLL laagris

Lisa 2. Lõputöö autori vaade PLL noortelaagri juhtide ülesannetest 2021

Laagrijuhid	Iga laagrijuhi eelnevalt kavandatud personaalsed ülesanded	Jagatud vastutusega ülesanded	Jooksvalt tekkinud ülesanded
1 MINA	<p>1) kommunikatsioon lapsevanematega <i>Laagriinfo jagamine, küsimustele vastamine, koostöö</i></p> <p>2) laagriliste logistika korraldamine <i>laagritranspordi küsitluse tegemine (Lisa 8) ning jagamine lapsevanematega; bussiga sõitjate nimekirja tegemine ja saatjale jagamine; kommunikatsioon bussijuhi ning saatjaga laagri ajal</i></p> <p>3) juhtide koosolekute algatamine ning eestvedamine</p> <p>4) tiimikoosolekute algatamine</p> <p>5) dokumentide printimine</p> <p>6) hommikuteenistuste juhtimise delegeerimine Piibligrupijuhtidele</p> <p>7) kolme laagri noore mentordamine</p> <p>8) Piibligrupijuhtide paaride määratlemine koostöös laagri koordinaatoriga</p> <p>9) laagritarvikute ost koostöös APÜ tegevjuhiga</p> <p>10) laagriliste Piibliühmadesse jaotamine koos laagri koordinaatoriga</p> <p>11) laagri noorte mentorite määramine koos APÜ tegevjuhiga</p> <p>12) kommunikatsioon kogemusmängu juhiga - <i>laagri eel ning laagris suunamine ning julgustamine; tema ülesannete täitmise tagamine</i></p>	<p>1) laagri eelsetel seminaridel laagri kirjakohta teemaliste arutelude eestvedamine</p> <p>2) tiimikoosolekute planeerimine & läbiviimine laagri eel <i>Koosoleku eel juhtidega tegevuste planeerimine; koosolekukavade tegemine; juhtide vahel rollide jaotamine; koosolekute läbiviimine</i></p> <p>3) lõpliku laagriprogrammi kokkupanek</p> <p>4) allkirjastatud turvaprotokollide kogumine kõigilt meeskonnaliikmetelt.</p> <p>5) laagripäeva eest vastutamine (igal päeval üks laagrijuhtidest) <i>programmi jälgimine ning laagritegevuse sellele vastavalt koordineerimine; selle päeva tiimikohtumiste ette valmistamine & eestvedamine (hommikul vaimuliku mõtiskluse ehk Piiblikirjakoha ette valmistamine ning päevaprogrammi tutvustamine; õhtul reflekteerime kuidas esenetunne, kuidas läksid mentorajad ning Piiblitunnid/</i></p>	<p>1) laagri eelsepäeva koordineerimine <i>ettevalmistustegevuste tarvis tiimi koordineerimine; tiimitoa ning tarvikute (enne haldusjuhi tulekut) koostöös tiimiliikmetega sättimine</i></p> <p>2) Teatamine leitud esemetest laagri lõputeenistusel <i>noorte suunamine teenistuse lõpus leitud esemete punkti juurde</i></p> <p>3) koka teavitamine ning üldine kommunikatsioon laagri eel tiimisnäki kooskõlastamine ning laagri programmi jagamine; laagris toiduaegade muudatustest teavitamine</p> <p>4) kommunikatsioon KRUU juhtidega laagri ajal vestlemine KRUUga seonduvast; laagri ajal KRUUle jooksvate ülesannete jagamine</p>

2 JUHT 2	<p>1) laagritegevuse juhtimine laagris kohapeal</p> <p>2) Piiblrühma juhtimine</p> <p>3) nelja laagriinore mentordamine</p> <p>4) laagrikava üleskirjutamine</p> <p>5) ujumisgraafikute tegemine</p> <p><i>Piibligrupijuhtide nende grupi ujumisajast teavitamine; ujujate järel valve tagamine</i></p>	<p><i>muud tegevused);</i></p> <p><i>programmialastest muutustest tiimi & koka teavitamine;</i></p> <p>6) kommunikatsioon tiimiga</p> <p><i>info edastamine ning kiireloomuliste detailide jagamine</i></p> <p>7) õhtuste teenistuste juhtimine</p> <p><i>õhtuteenistuse tiimiga</i></p>	<p>1) (õhtu ja hommiku) teenistuste ruumi valmisseadmise koordineerimine</p>
3 JUHT 3	<p>1) minu ning juht kahe toetamine ning abistamine</p> <p>2) töötubade eest vastutamine</p> <p><i>töötubade läbiviijate leidmine; neilt töötubadeks vajalike tarvikute nimekirjade kogumine ning üldisesse tarvikute nimekirja lisamine;</i></p> <p><i>töötubade ajastuse kavandamine; töötoaks registreerimislehtede ettevalmistamine ning printimine</i></p> <p>3) Piiblrühma juht</p> <p>4) kolme laagriinore mentordamine</p> <p>5) tarvikute nimekirja koostamine</p> <p><i>meeskonnaliikmetelt vajaolevate asjade nimekirja küsimine</i></p>	<p><i>koostöötamine; vaimuliku mõtiskluse ette valmistamine; võimalike esinejatega</i></p> <p><i>õhtuteenistuse eelselt programmi täpsustamine ning nendega õhtuprogrammi eel koos palvetamine; programmi läbiviimine</i></p> <p>8) kommunikatsioon laagripaiga haldajaga</p> <p>9) kommunikatsioon eestpalvetajatega</p> <p><i>Laagripäevast ülevaate andmine ning kindlate asjade eest palvetamise küsimine.</i></p>	

Oli ka kaks jooksvat ülesannet, mille lahendas ära laagri koordinaator. Laagrimeeskonna tubadesse jagamiseks nimekirja koostamine ning tarvikute lisamine PLL tarvikute nimekirja varasemates laagrites kasutuses olnud struktureeritud dokumenti.

Lisa 3. APÜ turvaprotokolli lepingu ülevaade

Esimene osa: APÜ põhimõtted töös lastega

Teine osa: Lastekaitse

A. Töötajate ja vabatahtlike värbamisprotokoll

B. Lastekaitse kõrgete standardite tagamine

C. Lastekaitse käitumiskoodeks kõigile APÜ kaastöölistele

D. Väärkohtlemise kahtluse või tunnistuse korral käitumise protokoll

E. Lastekaitse APÜ kommunikatsioonikanalites

F. Koostöö partneritega

Kolmas osa: Turvalisus ja hoolekanne

A. Turvalisuse kõrgete standardite tagamine

B. Turvalisuse käitumiskoodeks kõigile APÜ kaastöölistele

Neljas osa: Laste turva-, kaitse- ja hoolekande-eeskirjade väljatöötamine ja rakendamine APÜs

A. Eeskirjade väljatöötamine

B. Strateegiate väljatöötamine

C. Regulaarne ülevaatus ja paranduste sisseviimine

Kokkuvõte:

Lisad 1 - 5

Lisa 4. PLL noortelaagri tiimiliikmete rollide ülevaade

Tabel 2. Lõputöö autori poolt koostatud PLL noortelaagri tiimiliikmete rollide ülevaade		
Tiimiliikme(te) roll	Tiimiliikme(te) vastutusala(d)	Ülesanded
APÜ tegevjuht	1) laagri koordinaatori juhtimine 2) lõplik vastutamine	1) koordinaatori töö suunamine; koordinaatori informeerimine; 2) koordinaatori tegevuse toetamine ning motiveerimine; 3) finantside haldamine ning kontakt sponsoritega.
Laagri koordinaator	1) Laagri meeskonna töö haldamine 2) Laagrialase info levitamine 3) laagri ettevalmistamine 4) laagrisse registreerimise haldamine	1) laagrimeeskonna liikmete leidmine: tiimiliikmed, KRUU- liikmed & juhid, laagrijuhid, laagrimentor, kokk, meedik; 2) laagrimeeskonna liikmete intervjuerimine; 3) laagrikoha leidmine 4) laagritiimile seminaride planeerimine; 5) turvariskide kaardistamine; 6) eelarve planeerimine ja haldamine; 7) laagrijuhtidele ülesannete; delegeerimine; laagrijuhtide informeerimine ja kontrollimine 8) toitlustuse korraldamine & tagamine; 9) lastevanemate teavitamine laagri toimumisest; nende küsimustele vastamine või suunamine laagrijuhile vastamiseks; 10) laagriliste registreerimisinfo korrastamine ning laagrijuhtidega jagamine; 11) meeskonnaliikmetelt ning lapsevanematelt tagasiside kogumine.

Tiimi mentor	1) tiimiliikmetele mentoriks olemine	1) tiimiliikmete nõustamine laagris isiklike & noortega seonduvate küsimuste osas; 2) laagrijuhtide abistamine ning mentordamine;
Laagri juhid	1) laagritegevuse kavandamine 2) tiimi kujundamine ja juhtimine 3) laagritegevuse läbiviimine	1) koosolekute kavandamine ja läbiviimine; laagritegevuste planeerimise eestvedamine; laagriprogrammi koostamine; 2) tutvumis- ning meeskonnamängude läbiviimine; 3) vestlemine, meeskonnaliikmete julgustamine ning suunamine; 4) laagritiimi liikmete vahel rollide jagamine; 5) ülesannete täitmise kontrollimine; 6) laagripaiga ettevalmistamise ning kokkupakkimise juhtimine; 7) laagriprogrammi juhtimine (Täpsem laagrijuhtide rollide jaotus vt lisa 9).
KRUU koordinaator	1) KRUU juhtide ja liikmete koolitamine	1) KRUU juhtide ettevalmistamine KRUU liikmete juhtimiseks 2) juhtidele nende vastutusalade tutvustamine; 3) KRUU põhimõtete ning nende laagri vastutusalade tutvustamine; 4) KRUU liikmetele seminaride kavandamine ning läbiviimine.
KRUU juht	1) KRUU tegevuse kavandamine 2) KRUU tegevuste läbiviimine	1) KRUU tegevusgraafiku kavandamine ning ülesannete jaotamine (koostöös kaasjuhiga); 2) KRUU juhendamine;

	3) KRUU tegevuste analüüsimine	3) KRUU piiblitundide kavandamine ja läbiviimine; 4) KRUU liikmetele mentoriks olemine; 5) KRUU tagasisidestamine.
KRUU kaasjuht	1) KRUU tegevuse kontrollimine 2) KRUU kujundamine ja suunamine 3) KRUU liikmete mentordamine	1) koristusülesannete kontrollimine; 2) tutvumis- ning meeskonnamängude läbiviimine laagri eelsetel koosolekutel; 3) mentoraja läbiviimine.
KRUU liikmed	1) Laagripaiga korrashoid 2) Toitlustuses aitamine 3) spordi ja vabaajamängude ning kogemusmänguga aitamine	1) koristustegevuste tegemine; 2) õhtusnäkkide serveerimine & koristus; 3) laagriliste joogivee tagamine; 4) mängudejuhi abistamine tarvikute toomisel ja ülesseadmisel.
Ülistus(muusika) juht (ülistusbändi juht)	1) bändi komplekteerimine 2) repertuaar 3) bändiproovide läbiviimine 4) ülistusmuusika esitamine	1) bändiliikmete leidmine; 2) laulude otsimine ning valimine; muusikalise repertuaariga tutvumine ning laulude iseseisev harjutamine; 3) laulusõnade kirjapanek ning sõnade PowerPoint esitluse koostamine; nootide välja printimine; 4) vajaoleva tehnika ning instrumentide kaardistamine ja puuduvatest koordinaatorile ülevaate andmine; 5) muusikute ning laagri ajal laagri juhiga prooviaegade kinnitamine; 6) muusikute teavitamine nende ülesannetest; 7) laulusõnade PowerPoint esitluse edastamine teenistusel laulusõnade näitajale;

		8) ülistamine ning muusikalise tegevuse juhtimine laagriavamisel ning sulgemisel & õhtuteenistuste ajal.
Ülistusmuusikud (ülistusbändi liikmed)	1) muusika instrumentide alane vastutus 2) iseseisev muusikalise repertuaari omandamine 3) ülistamine ülistusjuhi eestvedamisel	1) puuduvatest muusikaseadmetest ülistusjuhi teavitamine; instrumentide laagrisse toomine ning nende eest vastutamine 2) muusikalise repertuaariga tutvumine ning laulude iseseisev harjutamine 3) musitseerimine laagriavamisel, laagrilõpetamisel & õhtuteenistuste ajal
Piibligrupijuhid (Rühmajuhid)	1) ettevalmistavatel seminaridel osalemine 2) piiblitundide kavandamine 3) piiblitundide läbiviimine 4) piiblitundide analüüs	1) osalemine seminaridel ning piiblitunnialaste sessioonide kuulamine; seminaridel osalemine 2) kaasjuhiga piiblitundide ettevalmistamine (tunni osad: mängimine, palvetamine, piiblitlugemine, teksti üle arutlemine, loetu seostamine tänapäevaga ning oma elus rakenduse leidmine); 3) piiblitundide läbiviimine laagris; 4) piiblitunni lõpus noortelt õpitu kohta tagasiside küsimine; 5) kaaserühmajuhiga tunnijärgne refleksioon.
Õhtuprogrammide tiimi juht	1) õhtuprogrammide kavandamine ja läbiviimine 2) õhtuprogrammi eestvedaja ettevalmistamine	1) õhtuprogrammide sisu loomise ning ülesehituse kavandamise juhtimine; 2) õhtuprogrammide sisu tutvustamine õhtujuhtidele ning ülistusjuhile; 3) laagris iga päeva lõunal õhtujuhiga õhtuprogrammi tegevuste läbirääkimine.
Õhtuprogrammide tiim	1) koostöös õhtuprogrammide tiimi	1) õhtuprogrammide sisu (teenistuse formaat: paneeldiskussioon/jutlus/foorumteater &

	<p>juhiga õhtuprogrammide kavandamine</p> <p>2) õhtuprogrammide tarvikute haldus</p>	<p>arutus); kava; mängud, kogemuslood, ning ülesehituse koostamine</p> <p>õhtuprogrammide tiimi juhiga;</p> <p>2) õhtuprogrammide tarvikute leidmine/ valmistamine & laagris õhtuprogrammi eel vajalike tarvikute õhtuprogrammi saali toomine.</p>
Kogemusmängu juht	<p>1) oma tiimiga kogemusmängu kavandamine ning selle protsessi juhtimine</p> <p>2) laagritiimis rollide jagamine</p> <p>3) kogemusmängu läbiviimine</p>	<p>1) kogemusmängu tiimiga koosolekute läbiviimine mänguideede korjeks, lõpliku mängustruktuuri loomiseks & rollide jagamiseks;</p> <p>2) laagri eel meeskonnaliikmete vahel rollide jagamine; laagri eelpäeval tiimile kogemusmängu kogu kontseptsiooni tutvustamine;</p> <p>3) kogemusmängu protsessi juhtimine.</p>
Kogemusmängu tiim	<p>1) kogemusmängu juhi abistamine kogemusmängu kavandamisel</p> <p>2) kostüümide leidmine</p>	<p>1) kogemusmängu ettevalmistavatel koosolekutel aktiivne osalus ning oma ideede jagamine;</p> <p>2) mängu tarvis kostüümide otsimine, kogumine ning mängu eel nende jagamine.</p>
Haldusjuht	<p>1) laagritarvikute organiseerimine</p> <p>2) laagritarvikute haldus</p> <p>3) koosolekuteks ettevalmistamine</p>	<p>1) tiimitoas laagritarvikute haldamine ning laagri vältel korrashoid;</p> <p>2) tarvikute laagrieelne inventuur laagri eelpäeval ning laagri lõpus;</p> <p>3) meeskonnaliikmetele tarvikute väljastamine ja tagastamise kontrollimine;</p> <p>4) laagri tiimikoosolekuteks (hommikusel ja õhtusel) tiimi snäki valmispanek; vajadusel toolide sättimine.</p>

Spordi- & vabaajajuht	1) Spordi ning vabaajategevuste planeerimine 2) ujumise koordineerimine 3) tegevuste läbiviimine ning meeskonnaliikmete kaasamine	1) spordi & vabaajategevuste planeerimine; 2) piiblrühmadele ning KRUUle ujumisgraafiku tegemine, mille juurde ujumist jälgivate piibligrupijuhtide märkimine; 3) rühmajuhtidega ujumisgraafiku jagamine; 3) vetelpääste organiseerimine; 4) laagripäevade alguses tiimilt ning KRUUlt päevakorras olevate mängude jaoks abi küsimine.
Logistikakoordinaator	1) laagriliste ja tiimi logistika haldamine 2) kommunikatsioon	1) logistika korraldamine; 2) infodokumentide koostamine; 3) infoedastus tiimiga; 4) infoedastus lapsevanematele ja bussijuhtidele.
Vetelpäästja	1) ujumise ohutuse tagamine	1) vetelpääste alased teadmised; 2) laagriliste turvalise ujumise eest vastutamine; 3) ohu korral sekkumine.
Öövalve	1) öörahu tagamine 2) öösel laagriliste ohutuse tagamine	1) laagripäevalõpus noorte magama suunamine; 2) öörahu ajal laagriplatsil vaikuse tagamine; 3) olukordade lahendamine, vajadusel abi kutsumine.
Kokk	1) laagrimenüü koostamine 2) köögitoimkonna leidmine 3) toiduainete tellimine & kohale toomine 4) köögitoimkonna tegevuse juhtimine	1) laagrimenüü koostamine ning kinnitamine laagri koordinaatori ja laagrijuhtidega; 2) endale abiliste leidmine; 3) tooraine tellimine;

		4) söögi valmistamise ning serveerimise eest vastutamine; 5) hügieeni tagamine.
Koka abilised	1) toitlustustamine 2) köögi korrashoidmine	1) toidu valmistamine koka juhendamisel (hommik, lõuna, vahepala, õhtu); toidu serveerimine; 2) pindade ning nõude pesemine.
Laagri meedik	1) meditsiinitarvikute kaardistamine 2) meediku ruumi ülesseadmine 3) laagripaigas esmase meditsiinilise abi teostamine	1) meditsiinitarvikute nimekirja koostamine ning koordinaatorile andmine; 2) oma ruumi ülesseadmine ning enda kontaktinfo jagamine; 3) laagrilistele ning tiimile esmaabi võimaldamine; 4) noorte järelvalve, kes peavad regulaarselt ravimeid võtma; 5) laagri üldise hügieeni jälgimine; 6) nakkuste jm ennetamine.
Eestpalvetajad (APÜ partnerid välismaal ning laagri noorte lapsevanemad & ülejäänud PLL liikmed ning mõned tegevuste jälgijad eestist)	laagri eest palvetamine	laagritegevuste, meeskonnaliikmete ning noorte eest palvetamine igapäevaselt.

Lisa 5. Laagritiimi logistika

- Telefoninumber
- Laagrisse minekul Linn/ Tallinna puhul linnaosanimi kust laagrisse tuleb
- Kas tuleb oma autoga (lisada vabade kohtade arv)
- Kas on olemas koht ühes autos
- Kas vajab autokohta
- Laagrist tulekul kuhu Linna/ Tallinna puhul linnaosasse laagri järel läheb
- Millisel kuupäeval lahkub
- Kas lahkub oma autoga (lisada vabade kohtade arv)
- On olemas koht ühes autos
- Vajab autokohta
- Märkmete lahter (kui soovib midagi lisada)

Lisa 6. Laagri eelse kirja sisu meeskonnale

- transport lingina
- ööbimine
- rühmajuhtide paarid
- kaasavõetavad asjad
- turvaprotokoll lingina
- Piiblitundide dokument lingina
- Piiblitundide kava lingina
- kogemuslood Jumalaga oma elust (selleks, et tiimiliikmetel oleks valmisolek jagada oma kogemuslugu mõnel eesseisval õhtuteenistusel)
- laagrikava ja vastutuste tabel lingina
- kogemusmängu tutvustav dokument lingina
- kaasavõetavad tarvikud (kuhu on tarvikute juurde nimeliselt lisatud inimesed, kes on lubanud tarviku laagrisse kaasa võtta) lingina

Lisa 7. Lapsevanemate infokirja sisu

- laagri alguse ning lõppaeg ning koht
- kuupäev millal teatada mitteosalemisest
- (eelmisel aastal ka covidiga seonduv info)
- info magamise kohta telkides
- transport
- palve edastada kogu vajalik eriinfo oma lapse kohta, mida tiimil on vaja teada (sh dieet, ravimite võtmine, psüühilised erisused, muud vajadused)
- nimekiri asjadest, mis kaasa võtta
- manusesse lisada PLL lapsevanema nõusolek, mis tuleb lapsevanemal allkirjastada (seal on andmekasutus info, piltide avaldamise nõusolek/mitte nõusolek ning võimalus saada infot tulevaste laagrite kohta meilile)

Lisa 8. Laagriliste logistika

1. Lapsevanema ees- ja perekonnanimi
2. Lapsevanema või hooldaja kontaktid: telefon ja meiliaadress
3. Teie lapse täisnimi (või laste täisnimed)
4. Kas teie laps/lapsed vajavad PLL poolt pakutavat (edasi-tagasi) transporti noortelaagrisse?
_ Jah
5. Olen teadlik, et transporti hind ühe lapse kohta on 20-22€.
_ Jah
6. Linn, kust soovite lapse bussile saata ning hiljem talle järgi tulla.
_ Tallinn _ Viljandi
7. Lapsevanema/ kontaktisiku täisnimi ja telefon
8. See lahter on selleks, kui soovite ise midagi lisada. :)

Lisa 9. Esimene NL meeskonna koosoleku kava märkmed

16:05 Toidupalve ja söök (ns bondimine?) - protokollija

16:25 Tutvumisaeg *Laagrijuht 2*

17:50 Ühispalve *Laagrijuht 3*

NL laagri teema kirjeldus - *Laagrijuht2*

17:00 Kava tutvustus (näitan ka vastutus võimalusi) *Kirsika*

Hommikuvõimlemine – kuidas seda teeme?

Hommikupalve

Mis vormis Töötoad?

18.00 Jagunemine gruppidesse – Õhtuprogramm *Laagrijuht 2* ja Kogemusmäng(zoomis osalejatele) *Laagrijuht 3*. Mis võiks täna paika saada, kas on mingi eesmärk ka?

18:45 Jagame millest vestlesime ja kuhu jõudsime

Lõupalve

Kutsu meeskond homme toimuvale õhtuteenistusele. *Kirsika*

Lisa 10. Kaasjuhi (juht 2) tagasiside minu juhirollile

Koostöö sinuga oli meeldiv, oled märkaja ja tegija.

See tähendab, et märkasid laagri korraldamise juures olulisi nüansse ja tihti võtsid initsiatiivi nende lahendamisel (nt laotarvikute listi, laagrijuhtide kokkusaamine, videokõned meeskonnas jne). Suur asi oli, et pidasid väga lugu palvest ja ülistusest, mis on kristliku laagri korraldamise juures üks olulisemaid asju.

Olid oma siirusega ka heaks tiimihoidjaks, arvan, et see tekitas laagritiimis usaldust ja avatust.

Üks vahva asi on, et oskad märgata ka pisikesi detaile. Sinu kurgivee pihustid näole, mis olidki vist saadud tänu sponsorlusele, olid tiimile heaks kosutuseks ja üks lahe lisa laagriale.

Sinu tugevus oli ka vahepeal sinu nõrkus, kui proovisid hoomata kõike ja sellega ei andnud endale puhkeaega. Järgmiste ürituste ja ka laagrite korraldamise juures tuleb tähelepanna, et leiaksid endale puhkeaega. Ja lisaks võid julgelt kaasata tiimi nt praktiliste asjade lahendamisse. Selle jaoks tiim ongi, kaasa ja jaga vastutust julgemalt.

Kokkuvõttev pilt sinust, kui kaas laagrijuhist oli väga meeldiv. Oled lihtne, tegus ja naiselik ning see kumas pidevalt laagri korraldamise kui ka laagri läbiviimise ajal läbi. Leia aega puhkuseks ja delegeeri julgelt. Hea töö!

Lisa 11. Kaasjuhi (juht 3) tagasiside minu juhirollile

Koostöö Kirsikaga oli meeldiv. Kirsika on hea kuulaja, mille tõttu suudab mõista inimeste vajadusi ja ning probleeme ja tuua kergesti lahendusi neile. Stressirohkes olukorras suudab ta jääda iseendaks ja jätkata koostööd. Arenguvajaduseks vaid see, et andes mingit ülesannet kellelegi teisele kui Kirsika ei jää sellega rahule võtab ta ise üle.

Lisa 14. Laagri avamise kava

Avamine – Laagrijuht 2(alustab), laagrijuht 3 ja Kirsika

Laagri avamise algus Laagriteema dramatiseering: 30 min. Pauluse rööv. Ametlikud mehed tulevad ja viivad Pauluse rahulikult ja vägivallata endaga kaasa. Nagu politsei, hoiame alati rahu. Paulus läheb ka vabatahtlikult kaasa tegevusega, aga ütleb, et ta annab teada kuidas tal läheb (videosõnum õhtusel koosolekul).

T: Paulus ja 2 valvurit: laagrijuhid pärast, kes võtaks avamise üle. Bänd. **2 meeskonnaliikme nimed Valvurite kostüümid.**

Kava:

17:00: Count down kell alustab jooksmist

17:03 Üks tempokas ülistuslaul, mis annab avapaugu laagriale.

17:08: Paulus tervitab laagrit:

- tervitussõnad!

17:12 valvurid tulevad ja võtavad Pauluse kinni. RAHULIKULT JA ILMA VÄGIVALLATA! Paulus rahustab laagrilisi ja läheb rahu ja kindlustundega kaasa. Lubab saada ühendust lähiajal. Lisa: ei tunne hirmu. sest teab, et Jumal on temaga.

17:20 Tervitamine ja laagriinfo - laagrijuhid selgitavad kokkulepped ehk reeglid.

17:30: Piiblitundi minek

Lisa 15. Esimese päeva õhtuprogrammi kava

Õhtuprogramm 1: Lk 21: 9-19 – Kirsika

Kava:

19:55 KÕLL PEALE

20:00 TERVITUS (info kui on miskit praktilist)

20:03 : Jäälõhkuja/tutvumismäng

- tõuse püsti kui sa ...
 - oled varem PLL'i laagris käinud
 - esimene kord PLL'is
 - mulle maitseb arbuus
 - sulle maitseb ananass pitsa peal
 - sulle meeldib mängida jalgpalli
 - sa kardad kõrgust
 - sa oled Moosest kuulnud varem
 - kui oled reisinud Euroopast väljaspoole
 - kui oskad rulaga sõita
 - oled suve jooksul mäkkis söönud
 - kas oled muusikakoolis käinud
 - kas oled lõpetanud kolmanda klassi
 - kas sul on koduloomi
 - kas sa loodad palju lõbu laagri jooksul
 - kas sa oled eevil Jumala ülistamise pärast
 - kas sa tahad laagri jooksul Jumalale lähemale kasvada?

20:17 MÄNG- ettevalmistus: [1 tiimiliige](#)

Õhtujuht juhatab mängu: selgitab, et grupid peavad kokku panema kaardi, mis juhatab nad kadunud sõnumini (iga grupp peab leidma neile kuuluva tähisega sõnumi; PT gruppide number on see sõnum, mida nad peavad otsima). Kui kõik rühmad on tagasi, peab grupp valima enda seast esindaja, kes sõnumiga lavale tuleks. saadud vihjetest peab moodustama

üldsõnumi, mis laseb meil näha järgmist *elementi* (milleks on “Pauluse vlog”) NB! Iga rühm peab liikuma nii, et nad hoiavad üheskoos ühest nööri kinni.

Õhtujuht selgitab, mida siit mängust kaasa saab enda jaoks võtta

20:50 Pauluse vlog (videosõnum)

20:53 Õhtujuht korjab noortelt vlogi tagasisidet

21:00 Ülistame Jumalat (1 laul)

21:10 1 tiimiliikme kogemuslugu

21:20 Ülistus ja palve (5 ülistuslaulu)

Lisa 16. PLL noortelaager 2021 kvaliteedihindamise mudel

EESMÄRK		
Noortelaagri eesmärk on inspireerida noori enam otsima Jumalat Sõnas ja palves.		
1. ALAEESMÄRK	2. ALAEESMÄRK	3. ALAEESMÄRK
Noor teab, kuidas lugeda Piiblit.	Noorel on palvetamise kogemus nii teistega koos kui iseseisvalt.	Noor oskab seostada Piibli ja kristlikke tõdesid oma isikliku eluga ning rakendada neid igapäevases käitumises.
1. TEGEVUSED	2. TEGEVUSED	3. TEGEVUSED
<p>Piiblitunnid</p> <p><i>Loetakse Piiblitunnijuhi eestvedamisel Piiblit ning arutletakse selle üle.</i></p> <p><i>Piibligrupijuht jagab oma piiblilugemise harjumusest ning küsib noortelt nende lugemiskogemuse kohta.</i></p> <p><i>Piiblitunnis on igal noorel enda kasutada füüsiline Piibel (kui pole isiklikku, siis talle antakse).</i></p> <p><i>Pärast lugemist tutvustab Piibligrupijuht loo konteksti ning karaktereid.</i></p>	<p>Piiblitunnid</p> <p><i>Räägitakse Piibli lugudele ning isiklikule kogemusele tuginedes sellest, mis on palvetamine, kus ja kuidas palvetatakse, kuidas teiste eest palvetada.</i></p> <p><i>Piibligrupijuhi eestvedamisel palvetatakse. Palvetatakse eri viisidel - üksteise eest, paarides.</i></p> <p><i>Palvetatakse kordamööda tänapalveid selle eest, mille osas parasjagu tänulik ollakse.</i></p>	<p>Piiblitunnid</p> <p><i>Räägitakse, kuidas on relevantne loetud kirjakoht ka tänasel päeval ning mida me võiksime sellest oma elus rakendada/ mis teadmine kaasa võtta. Piibligrupijuhid ja -liikmed jagavad oma kogemusi, mis on seoses loetud Piiblitekstiga.</i></p>
<p>Mentoritunnid</p> <p><i>Mentorkohtumise ajal on võimalik noorel lugeda mentoriga Piiblit ning õppida</i></p>	<p>Mentoritunnid</p> <p><i>Mentor küsib noore palvekogemuse kohta ning julgustab palvetama.</i></p>	<p>Mentoritunnid</p> <p><i>Sellel ajal saab noor jagada oma elust ning mentoril on võimalus vajaduse korral seostada kuuldut Piiblilooga.</i></p>

<p><i>nii kirjakohti kui paralleelkirjakohti otsima.</i></p> <p><i>Noor ning mentor jagavad oma mõtteid</i></p> <p><i>Piiblilugemisharjumusest ning loetud kirjakohtadest.</i></p>	<p><i>Mentor palvetab noore eest, kui noor seda soovib.</i></p> <p><i>Noor võib soovikorral palvetada ka mentori eest.</i></p>	
<p>Hommikuteenistus</p> <p><i>Noor leiab Piiblikirjakoha ning loeb selle teistele ette.</i></p>	<p>Hommikuteenistus</p> <p><i>Hommikuteenistuse eest vastutavas Piibligrupis on üks noor, kes palvetab teenistuse lõppedes päeva ning hommikusöögi eest.</i></p>	<p>Hommikuteenistus</p> <p><i>Nii noortel kui laagrijuhitudel on võimalik jagada oma kogemuslugusid Jumalaga, millega noored saavad suhestuda ning mis julgustavad neid samuti Piiblitõdesid oma elus rakendama.</i></p>
<p>Õhtuprogramm</p> <p><i>Teenistuse läbiviija loeb ning selgitab Piiblikirjakohti, ajaloolist konteksti ning tutvustab karaktereid.</i></p> <p><i>Mängitakse mängu, milleks tuleb Piiblit kasutada.</i></p>	<p>Õhtuprogramm</p> <p><i>Noori kutsutakse vabatahtlikult teiste ees palvetama nii õhtuteenistustel kui laagri lõpetamise teenistusel.</i></p> <p><i>noortel on võimalus teenistuste ajal küsida tiimiliikmetelt eestpalvet.</i></p> <p><i>Vahel palvetatakse teenistuse ajal gruppides.</i></p>	<p>Õhtuprogramm</p> <p><i>Laval kõnelejad loevad Piiblikirjakohti ning räägivad, kuidas need lood on seoses tänapäeva- ning nende eludega.</i></p> <p><i>Kõnelejad jagavad oma kogemuslugusid.</i></p> <p><i>Noortel antakse võimalus teenistustel jagada oma kogemuslugusid Jumalaga.</i></p>
<p>Kogemusmäng</p> <p><i>Noorel tuleb kogemusmängu ajal lahendada olukordi, kus on vaja Piiblist vastuseid leida.</i></p>	<p>Ühised einestamised</p> <p><i>Enne söömist tänatakse Jumalat toidu eest kas palvetades või lauldes.</i></p> <p><i>(Noored saavad inspireeritud seda rakendama ka oma ellu.)</i></p>	<p>Kogemusmäng</p> <p><i>Mänge ehitatakse üles niiviisi, et igal ülesandel oleks vaimulik põhimõte või Piiblitundidest saadud teadmiste rakendamine.</i></p>

		<i>Näiteks kui Piiblitunnis on kasutatud usaldus teemat, siis kogemusmängus võib olla usaldusülesanne, kus tuleb juhtida noort pimesilmi.</i>
		Töötoad <i>Apologeetika töötoas on noortel võimalik arutada igapäevaelust tulenevaid küsimusi.</i>
1. INDIKAATORID	2. INDIKAATORID	3. INDIKAATORID
Teab: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kuidas leida Piiblikirjakohti ja paralleelkirjakohti;</i> • <i>erinevaid Piibli karaktereid;</i> • <i>Piiblitugusid;</i> • <i>kas lugu on leitav Uues või Vanas Testamendis (kas lugu toimus enne või pärast Jeesuse sündi);</i> • <i>et Piiblist loetu võib noort kõnetada (julgustada) tema praeguses olukorras.</i> 	On kogenud: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Erinevaid palvetamise viise;</i> • <i>palvetamise oluline osa on tänu edastamine (tänapalved);</i> • <i>kuidas palvetada teiste inimeste eest;</i> • <i>palvetamisega seostuvaid lugusid nii Piiblist kui inimeste eludest.</i> 	Oskab: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Seostada Piiblis loetut enda eluga;</i> • <i>kirjeldada oma kogemust Jumalaga;</i> • <i>võrrelda piiblikarakterite käitumist tänaste inimeste käitumisega.</i>

LIHTLITSENTS

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Kirsika Kungur,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Piiblilugemise noortelaagri korraldamine ning arendustegevused aastatel 2021–2022“, mille juhendaja on Külli Salumäe, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Kirsika Kungur

19.05.2022